

ТЕМИ ОТ МЕДИИТЕ

08.12.2020 г.

Асоциация на индустриалния капитал в България в медиите

Радио „Фокус“

✓ Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България: Инвестициите в частния сектор трябва да бъдат насърчени

Васил Велев, председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България, в интервю за предаването „Добър ден, България“ на Радио „Фокус“

- *Асоциацията на индустриалния капитал в България и КНСБ предлагат изменения в Кодекса на труда за компенсиране на работодатели и работници в кризисни ситуации. Темата коментираме с Васил Велев – председател на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ). Добро утро.*

Добро утро.

- *Какво предвиждат измененията в Кодекса на труда, които предлагате, и как тези промени ще помогнат в трудната икономическа обстановка, в която се намираме заради пандемията от COVID-19?*

Всъщност, тези изменения предлагат трайно уреждане на случаите на икономическа криза, независимо от това от какво е породена, съответно подкрепата за доходите и заетостта на хората и компаниите. Разглеждат всъщност две хипотези. Едната е при спиране на различни икономически дейности, дейността на обектите на предприятията с акт на държавната администрация, каквото спиране имаме в момента, примерно до 21 декември. А другата хипотеза е при голям спад на продажбите. В първия случай се предвижда при спад на продажбите с повече от 20 % компенсиране на отсъстващия доход на предприятия, които предприятията не могат да генерират и оттам не могат да платят възнаграждения на заетите в размер на 80% от brutната им заплата. Срещу това не се изисква от предприятията, които не работят и съответно нямат приходи, да доплащат. Това е всъщност разновидност на съществуващата в момента мярка, която е 80 % обаче от минималната работна заплата. Това, което ние с КНСБ предлагаме е до 80 % от brutното трудово възнаграждение. Също така се предвижда при голям спад на продажбите, в случая говорим за почти пълно отсъствие на продажби при спиране на дейността, компаниите да бъдат компенсирани за причинените загуби, а именно като държавата поеме процент от нетните им приходи и компенсират фиксираните им разходи. Една възможност, която Европейската комисия предоставя във временния пакет по повод на COVID за държавните помощи. Това е едното предложение. Другото е при непълно работно време, което въвежда т.нар. „принудителен престой“ не по вина на работодателя, а когато има спад на продажбите, причинен от външни причини, от икономическа криза, тогава се предвижда за времето, което не се работи и хората съответно нямат доход, държавата да компенсира този отсъстващ доход: за първите два месеца 80 на сто, за третия – 75 и така намаляваме с 5 % до 65 на сто от осигурителния им доход до 6 календарни месеца. В такъв случай се предвижда компаниите да работят поне на половината от работното си време, за което те дължат 100 % от възнагражденията на заетите. Всъщност, това е т.нар. „временна безработица“ на работното място за немскоезичните държави, нещо, което десетки години работи и дава добри резултати.

- *Достатъчни ли са мерките на правителството в помощ на бизнеса? Лесно ли стигат парите до засегнатите предприятия?*

Това, което ние нееднократно сме подчертавали, е, че всъщност парите стигат трудно и бавно, основно бавно до засегнатите предприятия. Ние продължаваме до момента да имаме разплатени 173 млн. лева от обявените над 1 млрд. лева подкрепа за предприятията. Това са от 3 до 10 хил. лева за микро и малки предприятия. Това е единствената схема, която е разплатена, при това не напълно. Предстои плащане по схемата за подкрепата на ликвидността на средни предприятия, тези от 30 до 100 хил. лева. Надяваме се това да стане до няколко седмици. Но забележете, става дума за компенсиране на загуби април-май месец, които се компенсират всъщност 9 месеца по-късно. Това очевидно не е добра помощ, защото не идва навреме, води до увеличаване на междуфирмената задлъжнялост, до опасност от фалити, до забавяне на издължаването към фиска съответно, начисляване на наказателни лихви и т.н. Още не е стартирала, надяваме се тази седмица да стартира, мярката за подкрепа на фиксираните разходи на затворените бизнеси като процент от оборота по същото време миналата година, вероятно това ще бъде между 10 и 20 % от оборота, съответно за ноември и за декември, за търговията – 10, за останалите сектори – 20, с което да се поемат постоянните разходи на компаниите, които те ги дължат, независимо от това дали работят или не, макар и ненапълно. Европейската комисия разрешава за микро и малки предприятия до 90 % от тези разходи да се платят от държавата, за останалите предприятия – до 70. Мярката за подкрепа на заетостта, която всъщност не е за предприятията пряко насочена, а за заетите в предприятията, всъщност за подкрепа на заетостта и техните доходи, работи по-добре. Тя има по-голям обхват и повече средства са изплатени. Но там в момента действат 3 мерки, има известно объркване и неразбиране. И това, което

всъщност ние предлагаме с КНСБ, е обединяването им в една от 1 януари следващата година. Така че да има и по-добър обхват, не просто обединяване, промяна на дизайна, така че да има по-голям обхват. В европейските страни, към които се стремим, всъщност обхватът е в порядъка на 30 % от наетите. Това за нашите условия би означавало не по-малко от 700 хиляди подкрепени по една такава мярка, при нас те са под 300 хиляди – виждате, повече от 2 пъти е разликата като обхват. При това не говорим за повече пари, говорим за по-добро таргетиране, така че същите пари да стигат до там, където е най-нужно и най-правилно.

- *В края на годината обикновено е време за равностетка, г-н Велев. Каква бе тя за икономическия сектор и какви са очакванията ви за 2021 година?*

Резултатите, макар и предварителни, за третото тримесечие са известни от статистиката – имаме -5.2 спад на БВП, което е известно възстановяване от -8.5 за второ тримесечие. Тази втора вълна се надяваме да не доведе до ново пропадане, а да закрепим този резултат. Гледайки към индустрията, където макар и бавно, възстановяването продължава, се надяваме четвъртото тримесечие да имаме един даже малко по-добър резултат от трето. Но както се и очакваше, възстановяването протича много бавно и ние няма да можем през следващата година да се върнем там, където бяхме 2019 година. Най-вероятно второто полугодие на 2022 година ще може да възстановим заличеното от кризата. Това, което е пропаднало най-силно всъщност са инвестициите и в тази посока трябва да бъдат насочени усилията през следващата година. Затова ние апелираме в Националния план за възстановяване и устойчивост да се заделят повече средства за насърчаване на инвестициите в технологично обновяване, модернизация, в иновации, в цифровизация и роботизацията на индустрията, производството и съхранението на електроенергия от ВЕИ-та за собствени нужди. Тоест, инвестициите в частния сектор да бъдат насърчени. В момента не виждаме все още такива мерки в този план за 11 млрд. лева. Това, което е насочено към икономиката, към предприятията, към съществуващите бизнеси, които хранят България всъщност, е едва 3 % от целия този план. В това отношение Икономически и социален съвет прие свое становище, което вече е качено и на страницата му, с което се предлагат съответните промени в този на практика 4-годишен план за инвестиране на 11 млрд. лева.

- *И в края на разговора ни, Националният съвет за тристранно сътрудничество ще проведе днес онлайн заседание. Ще бъде обсъден проектът на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, внесен от министъра на труда и социалната политика. Каква е позицията на АИКБ?*

АИКБ подкрепя този законопроект. Нещо повече, смятаме, че трябва да върви по бързата писта. Той е резултат, законопроектът, на усилията на работна група, която включваше много широк кръг от представители на държавата, бизнеса, пенсионната индустрия, синдикатите. И всъщност, работата продължи близо 3 години, не остана много време до старта на изплащането на вторите пенсии през втората половина на следващата година, от септември месец започва по-масовото изплащане. Ние смятаме, че е постигнат един добър баланс. Законопроектът трябва в ускорен порядък да се придвижи към парламента и съответно да бъде приет. Посочили сме и някои препоръки, които могат между двете четения да се отразят, според нас, биха подобрили качеството му. И това, което ще остане за по-следващи промени, предвидено е законопроектът в 3-годишен срок да се преразгледа, е въвеждането на мултифондовете, но това не може да стане бързо и веднага, затова ние не сме го предложили като корекция в съществуващия законопроект, при следващото връщане към Кодекса.

[БНТ](#)

✓ **Социалните партньори подкрепят проекта за изменение на Кодекса за социално осигуряване**

Социалните партньори обсъждаха проекта за изменение на Кодекса за социално осигуряване, внесен от ресорния министър Деница Сачева. В него са заложили измененията, които уреждат базата за изплащане на вторите пенсии. Първите жени, осигурени с пенсии от двата стълба, предстои да се пенсионират догодина. До момента фазата на изплащане не беше ясна.

Президентът на КТ "Подкрепа" Димитър Манолов припомни, че за първи път малко по-сериозно в тази тема се е влязло, когато Йордан Христосков е бил служебен министър на труда в правителството на Марин Райков. По темата се работи доста отдавна, макар и с различен интензитет. Направеното със сигурност е по-добре от досега съществуващото в закона, увери Манолов, но каза, че ще се види как работи във времето.

"Мисля, че добре е съставен този модел. Разбира се, аз имам своите забележки", уточни президентът на "Подкрепа".

Всички социални партньори подкрепиха законопроекта, обясни председателят на Асоциацията на индустриалния капитал Васил Велев. Смята се, че е постигнат добър баланс в него.

Вижте целия разговор във [видеото](#).

[Manager.bg](#)

✓ **Промени в Кодекса на труда предлагат трайни решения за бизнеса при криза**

Измененията в Кодекса на труда предлагат трайно уреждане на случаите на икономическа криза, независимо от какво е породена тя. Това заяви в ефира на Радио "Фокус" председателят на Асоциацията на индустриалния капитал в България Васил Велев относно предлаганите промени в Кодекса на труда.

Промените разглеждат две хипотези – при спиране дейността на обектите с акт на държавната администрация, както е в момента, или голям спад на продажбите.

"В първия случай се предвижда, при спад на продажбите с повече от 20%, компенсиране на отсъстващия доход на предприятията, който те не могат да генерират и оттам не могат да платят възнаграждения на заетите в размер на 80% от brutната им заплата. Срещу това не се изисква от предприятията да доплащат. Това е разновидност на съществуващата мярка 80%, но от минималната работна заплата, а ние с КНСБ предлагаме да е 80% от brutното трудово възнаграждение. При голям спад на продажбите или пълно отсъствие на продажби се предвижда компаниите да бъдат компенсирани за загубите като държавата поеме процент от нетните им приходи, компенсира фиксирания им разход. Възможност, която ЕК предоставя във временния пакет по повод Covid-19 за държавните помощи", обясни Велев.

"Другото предложение е при непълно работно време, което се въвежда с т. нар. "принудителен престой не по вина на работодателя" и голям спад на продажбите, причинен от външни причини и икономическа криза, за времето, което не се работи и хората нямат доход, държавата да компенсира този отсъстващ доход в първите два месеца на 80%, третия 75% и така с намаляване по 5% до 65% от осигурителния им доход за шест месеца", каза още Велев. В този случай се предвижда компаниите да работят поне наполовина от работното си време, за което дължат 100% от възнагражденията на заетите. Според председателя на Асоциацията на индустриалния капитал в България, в настоящата ситуация държавните помощи трудно и бавно стигат до засегнатите предприятия.

"До момента са изплатени 173 млн. лв. от обявените над 1 млрд. лв. Става въпрос за загуби за април и май, които се компенсират 9 месеца по-късно. Това води до увеличаване на междуфирмената задлъжнялост, фалити и др.", обясни той.

Actualno.com

✓ Втората пенсия – какво се очертава да получаваме

Втората пожизнена пенсия ще е минимум 15% от минималната отпускана от НОИ. Разплащането ще става по три начина – най-малките суми директно, малко по-големите – разсрочено, а най-големите – пожизнено. Това заявиха Васил Велев, председател на АИКБ и Димитър Манолов, председател на КТ „Подкрепа“.

Това е един от спорните въпроси – кога можем да прехвърлим партията си от универсален пенсионен фонд (УПФ) в НОИ, коментира Велев. Той не пропусна да каже, че всички социални партньори подкрепиха законопроекта. Всъщност КТ "Подкрепа" не подкрепи промените според официалното съобщение на правителствената пресслужба.

Като председател на АИКБ, Велев обясни пред БНТ, че водената от него организация не подкрепя прехвърлянето, но след като ще се прехвърля, трябва да става точно преди момента на пенсиониране. Само тогава може да се прецени, категоричен е той.

Хората масово нямат представа за какво става дума, коментира председателят на КТ „Подкрепа“ Димитър Манолов, като и двамата с Велев са на едно мнение, че има много малко хора, които разбират, може би защото и обучението по математика не е достатъчно. Според него, срокът за решение за прехвърляне на партия трябва да е по-дълъг. „Ясно е, че тези, които управляват техните пари, не го правят про боно“, продължи Манолов по адрес на УПФ, като твърди, че прехвърлена партия от УПФ в НОИ не значи, че комисионните за управление спират да текат.

Настоях пенсионните дружества да дадат опция – нещо като калкулаторче, за да може да се види кой вариант е по-изгоден за съответния човек, добави Манолов. Тази сметка ще е вярна в момента на пенсиониране – една година по-рано няма да е вярна, настоя Велев, докато Манолов обясняваше, че като цяло осигуряващите се на по-големи суми ще имат по-голяма полза от УПФ.

Когато остане пенсия след като получателят ѝ почине, тя може да се унаследи, обясни Манолов. Когато пенсията е пожизнена, не може да са наследяеми, но докато още се плащат по график, може, уточни Велев. Става въпрос само за пенсията от УПФ.

Предвидените в законопроекта пенсионни продукти от УПФ:

1. Пожизнена пенсия за старост от УПФ - изплаща се, когато размерът средствата по индивидуалната партия на осигуреното лице позволява отпускането на пожизнена пенсия за старост в месечен размер не по-малък от 15% от размера на минималната пенсия за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от Кодекса за социално осигуряване (КСО), който от 1 юли 2020 е 250 лв. В това отношение обаче има и още едно разделение:

- пожизнени пенсии под формата на обикновен анюитет (при смърт на осигуреното лице плащанията се прекратяват)
- пожизнени пенсии с анюитет с гарантиран период или гарантирана сума (при ранна смърт пенсията се изплаща на наследниците в рамките на гарантирания период или до размерите на гарантираната сума)

2. Разсрочено изплащане на средствата по индивидуалната партия - изплаща се, когато средствата по индивидуалната партия на осигуреното лице са недостатъчни за отпускането на пожизнена пенсия за старост от УПФ, но надвишават трикратния размер на минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО.

3. Еднократно изплащане на средствата по индивидуалната партия - изплаща се, когато размерът на средствата по индивидуалната партия на осигуреното лице е по-малък от трикратния размер на минималния размер на пенсията за осигурителен стаж и възраст по чл. 68, ал. 1 от КСО.

Cross.bg

✓ Социалните партньори подкрепят проекта за изменение на Кодекса за социално осигуряване

Социалните партньори обсъждаха проекта за изменение на Кодекса за социално осигуряване, внесен от ресорния министър Деница Сачева. В него са заложили измененията, които уреждат базата за изплащане на вторите пенсии.

Първите жени, осигурени с пенсии от двата стълба, предстои да се пенсионираат догодина. До момента фазата на изплащане не беше ясна.

Президентът на КТ "Подкрепа" Димитър Манолов припомни, че за първи път малко по-сериозно в тази тема се е влязло когато Йордан Христосков е бил служебен министър на труда в правителството на Марин Райков. По темата се работи доста отдавна, макар и с различен интензитет. Направеното със сигурност е по-добре от досега съществуващото в закона, увери Манолов, но каза, че ще се види как работи във времето.

"Мисля, че добре е съставен този модел. Разбира се, аз имам своите забележки", уточни президентът на "Подкрепа".

Всички социални партньори подкрепиха законопроекта, обясни председателят на Асоциацията на индустриалния капитал Васил Велев. Смята се, че е постигнат добър баланс в него.

[Bloomberg TV Bulgaria](#)

✓ АИКБ: Националният план за възстановяване дава аналогов отговор на цифрови предизвикателства

Д-р Милена Ангелова, главен секретар на Асоциацията на индустриалния капитал в България, Бизнес старт, 08.12.2020

Асоциацията на индустриалния капитал в България счита предложението сега Национален план за възстановяване за едва първа версия, която ще бъде коригирана след консултации със заинтересувани страни. Според Асоциацията на индустриалния капитал в България, планът дава аналогов отговор на цифрови предизвикателства. С оглед на това за реална подкрепа и развитие на бизнеса трябва да бъдат отделени поне още 2 млрд. лева, а не тези средства да се насочват към сграден фонд и енергийна ефективност. Това заяви д-р Милена Ангелова, главен секретар на Асоциацията на индустриалния капитал в България (АИКБ), в предаването „Бизнес старт“ с водещ Христо Николов.

„В момента най-голямото предизвикателство пред бизнеса е да преживее втория локдаун“ каза гостът.

Ангелова обясни, че към момента са подадени 1500 заявления по мярката за подкрепа на служителите, пуснати в неплатен отпуск, като се обхващат 6000 работника. Също така за периода на локдаун е предвидена държавна подкрепа за компенсирани на загубените обороти в размер на от 10% за големите търговски обекти и 20% за всички други затворени компании.

„Мярката 60/40 трябва да бъде преработена и да стане 100/75+ или дори 80. Т.е. работодателите да заплащат пълното възнаграждение на служителите си, а държавата да поеме компенсацията за неотработеното време“.

Главният секретар на АИКБ също така заяви, че трябва да бъде удължен мораториумът върху кредитите.

„Времето ни е ограничено, но мислим че още много може да се направи“.

Ангелова коментира и срещата на върха на Европейския съюз в четвъртък, където трябва да бъде постигнато съгласие, както за многогодишната финансова рамка на съюза, така и за Brexit.

„Провалът на преговорите с Обединеното кралство ще бъде един допълнителен фактор, който ще усложни обстановката, но повечето загуби ще бъдат понесени от Великобритания“.

[БТА](#)

✓ Колко часа всъщност е един дистанционен работен ден?

Все по-уморени, склонни към бърнаут, залитащи между перфекционизма и negliжирането на задачите според оценката на началниците или отсъствието ѝ или според вътрешната мотивация, стъписани от новите сметки за режийни разходи в семейния бюджет, принудени да отделят време и за да помагат на децата "в движение". Така се чувстват все повече българи, които през последните близо девет месеца по принуда започнаха дистанционна работа. Тези изводи могат да се направят от интервюто на БТА с Томчо Томов, ръководител на Националния център за оценка на компетенциите на Българската стопанска камара /БСК/ и с директора "Индустриални политики" в Асоциацията на индустриалния капитал в България /АИКБ/ Теодор Дечев.

ОКОЛО 40 НА СТО ОТ РАБОТОДАТЕЛИТЕ СА ВЪВЕЛИ ЧАСТИЧНА ИЛИ ПЪЛНА ДИСТАНЦИОННА РАБОТА

Данните от годишната анкета на БСК показват, че около 40 на сто от работодателите са въвели частична или пълна дистанционна работа в своите компании, като практически няма незасегнат сектор, коментира Томчо Томов. Приблизително подобни са били данните и през пролетта на т.г.

АИКБ не е провеждала представително изследване за работата от разстояние в настоящия момент, но можем с увереност да заявим, че за кратък срок е достигнат делът на работещите от разстояние от април, коментира за БТА директорът "Индустриални политики" в АИКБ Теодор Дечев. Той допълни, че някои компании са продължили да работят дистанционно и след вдигането на ограничителните мерки. Много отделни служители също са предпочели да останат да работят от разстояние.

Всички знаят простата формула, че всяка работа, която се извършва с помощта на компютър, в повечето случаи може да се пригоди за извършване от разстояние, респективно - и от дома, коментира Дечев. Така че, трябва да говорим не само за сектори, в които е приложима дистанционната работа, а и за работни места. В едно стоманодобивно предприятие непрекъснатото металолееене няма как да премине към "работа от разстояние", но примерно, счетоводителите спокойно могат да си останат у дома, коментира Дечев.

ОБЩУВАНЕТО ПРЕЗ ИНТЕРНЕТ ПЛАТФОРМИ Е МНОГО ПО-ИЗМОРТЕЛНО

"Проучванията показват, че общуването през интернет платформи е много по-изморително за служителите, отколкото срещите лице в лице. В дългосрочен план тази практика ще има вредно въздействие върху здравето и

производителността на служителите. Засилва се опасността от бърнаут. Възникват проблеми в екипното взаимодействие и менторството", каза Томчо Томов.

След първоначалната радост от чувството на свобода в преценката и вземането на решения в работата, дойде и умората от безкрайния дистанционен работен ден на няколко фронта - работник - от 8.00 ч. - неизвестно докога, учител - в същия период (когато децата преминаха на дистанционно обучение), шеф готвач - постоянна заетост с доставка по стайте на хоум офиса, психолог, логистик-снабдител (според това какъв прозорец за пазаруване ще бъде предложен от управляващите), медиатор между няколко поколения в семейството и дори парамедик - все пак някой трябва да контролира домакинството да си пие витамините по график, главен хигиенист на фамилията (пандемия е) и задължително оптимист - човекът с фенера, който се пъха в тунела на всеки член на семейството, за да открие индивидуалния му изход (24-часова заетост).

ПРИ ДИСТАНЦИОННАТА РАБОТА В НЯКОИ СЛУЧАИ СЕ НАБЛЮДАВА СВРЪХНАТОВАРЕНОСТ

Експертните наблюдения на Томчо Томов на персоналните ни усещания за разнопосочната ни и безкрайна дистанционна трудова заетост показват, че е трудно да се даде еднозначна оценка дали производителността ни се повишава, или не, но за по-голямата част от персонала тя се повишава, дори се наблюдава свръхнатовареност в някои случаи. Онлайн ангажираността предполага гъвкавост на работното време, липса на фиксирани часове за работа и, в тази връзка, вкл. има възможност за удължаване на работния ден, коментира Томчо Томов. Според него, при дистанционната работа се измерва ефективността, качеството и срочността на изпълнените задачи, не толкова продължителността на работния ден, т.е. мерим не количествено, а качествено.

Според Теодор Дечев, в много случаи самите служители разпределят изпълнението на служебните си задължения по предпочитан от тях начин в рамките на денонощието, който се различава от стандартния непрекъснат осемчасов работен ден. Възникващите възможности за допълнително ангажиране с учебния процес на децата им, довежда при част от работещите родители до изместване на времето за работа в други часови пояси, посочи Дечев. По отношение на възможностите за злоупотреба, според него, в много държавни институции в условията на дистанционна работа се възпроизвеждат злоупотреби с работното време, които се извършваха и преди началото на пандемията.

КОЙТО И ПРЕДИ Е РАБОТИЛ МНОГО, СЕ ТРУДИ И ДИСТАНЦИОННО ИЗВЪНРЕДНО

Тези, които работят много, често работят извънредно, но този труд не се заплаща, защото ръководителите на звената прилагат формулата "извънредно работят тези, които не умеят да се вместят в осемчасовия работен ден", заяви Теодор Дечев и допълни, че при дистанционната работа тази формула може да се прилага още по-успешно. В частния сектор подобен режим е несравнимо по-рядък, защото никой не би търпял фигурантите, които на практика експлоатират добрите служители, смята Дечев.

Според него, където спецификата на работата позволява да се работи от разстояние, производителността на труда не се е намалила. "Създава се впечатление, че поне в периода април - май работещите от разстояние се трудеха дори по-интензивно на някои места", коментира експертът. Според него, спецификата на работата от разстояние позволява постоянна връзка, от една страна, между мениджърите и работещите и служителите, а от друга - между самите работници, така че това в определена степен дори благоприятства производителността на труда. При дистанционната работа се подобрява делегирането на задачи и контролът се насочва към оценката на крайните резултати в изпълнението. Това повишава автономността на служителите и подобрява качеството на обратната връзка, отбеляза Томчо Томов и допълни, че се използват информационни технологии за управление и мониторинг на процесите, допълнително програмно софтуерно осигуряване и се засилва вниманието към защитата на данните и киберсигурността.

Според Теодор Дечев, по принцип, работата от разстояние благоприятства създаването на по-неформални отношения между мениджъри и работници и служители. Според него е рано да се направят обобщения и за промените в общуването между работниците, защото периодът на прилагане на ограничителните мерки беше сравнително кратък. Още повече, че върху психологическия фон много по-силно влияние е оказало самото състояние на стрес от пандемията, отколкото преместването на работното място у дома.

РАБОТИМ ПОВЕЧЕ ОТ РАЗСТОЯНИЕ, А СИСТЕМИТЕ ЗА СТИМУЛИРАНЕ НЕ СА ПРОМЕНЕНИ

Томчо Томов отбеляза, че въпреки по-голямата ни ангажираност при дистанционната работа, засега системите за стимулиране на работниците не са променени. В БСК нямат данни за стопански ръководители на фирми, които са минали на дистанционна работа, да покриват някои от разходите на работниците им - ток, интернет и други. Според Теодор Дечев, едва ли работодателите биха покрили сметките за ток на подчинените си, защото работата от разстояние не довежда до съществени различия в битовите сметки, но е възможно да се финансира преминаването на по-добри абонаментни планове за интернет и други подобни решения. Според него, е възможно и у нас да се приложи световната практика служителите да работят в така наречените "телецентрове" - офис центрове с високоскоростен, широколентов интернет и обособени голям брой индивидуални работни места, които се взимат под наем. Ако се запази устойчива тенденция към преминаване на работа от разстояние, ще възникнат и други по-иновативни подходи за подобряване на работната среда и на мотивацията на работещите, смята Теодор Дечев.

От БСК смятат, че практиката с дистанционната работа ще продължи, особено при фирмите, които са инвестирали по-активно в информационни и софтуерни решения. Според Теодор Дечев от АИКБ, има твърде много специфики в отделните отрасли и в отделните компании, които трудно могат да бъдат отчетени, за да се определи каква част от фирмите ще се върнат към режима си на работа от преди пандемията. Със сигурност обаче, можем да очакваме като бизнес резултат забавяне на търсенето на нови офис площи след излизането ни от пандемията, коментира Дечев. Според него причините ще бъдат две - едната е, че фирмите ще бъдат много предпазливи преди да влизат в разходи за нови офис площи, и втората - че мнозина ще потърсят алтернативата на дистанционната работа. Тя вече е така да се каже

"проверена в боя", доказано е, че е технологически напълно изпълнима, а дори и най-консервативните мениджъри са се убедили, че този начин на работа не саботира реда и контрола в компаниите, допълни Дечев.

РЕФОРМА В ТРУДОВОТО ЗАКОНОДАТЕЛСТВО

Томчо Томов напомни, че БСК отдавна настоява за цялостна реформа в трудовото законодателство (вкл. нов Кодекс на труда), така че то да отговори на съвременните реалности. Част от тези реалности са дистанционните форми на труд, които следва да намерят отражение и в КТ. Работата от разстояние поставя някои въпроси, свързани с оценката на риска, подобряването на условията на труд, измерване на параметрите в работната среда, действия и отговорности при трудови инциденти, които трябва да намерят адекватен отговор в трудовото законодателство, коментира експертът. Според Теодор Дечев, не са необходими промени в КТ относно дистанционната работа. В България работата от разстояние е регламентирана чрез прилагане в законодателството на споразумение, сключено между социалните партньори, специално за дистанционната работа. В законодателен план е необходимо да се въведе нормативна уредба на престоите на работната сила за случаите, когато те се дължат на заповед на компетентен държавен орган, заяви Дечев и напомни, че това е съвместно искане на АИКБ и КНСБ.

Важни обществено-икономически и политически теми

БНР

✓ Президентът Радев: Изборите трябва да са на 28 март

Парламентарните избори не трябва да бъдат отлагани, а да се проведат в срок, коментира президентът Румен Радев пред журналисти. Той посочи, че срокът за това е 28 март. Държавният глава определи като „имитация на реформи“ предложението на ГЕРБ специален прокурор да разследва главния.

„Изборите трябва да бъдат проведени в срок с доставени и лицензирани машини, както е по закон, и с всички мерки, които да гарантират правото на всеки един българин на вот и да минимизират риска за неговото здраве. Така че трябва да се създадат необходимите условия от всички държавни органи от които това зависи - изборна администрация, изпълнителна власт, законодателна власт. Казах в срок - 28 март“, каза той.

Държавният глава направи коментара си, след като поднесе цветя пред паметника на Никола Вапцаров в столицата по повод 111 години от рождението на поета.

Радев критикува остро управляващите за идеята им Прокурорската колегия на Висшия съдебен съвет да посочи специален прокурор, който да разследва главния.

„Управляващите даже вече не се свенят да демонстрират топлите си връзки с главния прокурор. Предлагат ни същия Висш съдебен съвет, който с огромно болшинство избра този главен прокурор, сега да избере и човека, който ще го разследва“.

По темата за отношенията между София и Скопие и българската позиция за европейската перспектива на Република Северна Македония, президентът припомни принципната си позиция:

„Нашите братя от Република Северна Македония трябва да бъдат членове на Европейския съюз, но това трябва да бъде един устойчив процес, където изкореняването на антибългарската реторика, на езика на омразата, където обективното признание на историческата истина, трябва да станат необратим процес“.

Президентът очаква правителството да подходи отговорно към въпросите, свързани с ваксинирането срещу Covid-19 у нас, тъй като темата има пряко отношение не само към справянето с пандемията в момента, но и за години напред.

„Както и за ползите и необходимостта от това ваксиниране, така и за рисковете, да има получени всички разрешителни от Европейската агенция по лекарствата и от българската Изпълнителна агенция по лекарствата. Да бъде само и единствено доброволно, като се даде шанс, и то бързо, на всеки желаещ да се ваксинира. Много важно според мен е също да бъдат гарантирани правата и на тези, които няма да се ваксинират“.

Радев отговори на въпроса дали ще се ваксинира.

„Първата партида ще бъде само за 60 000 човека, а желаещите от най-рисковите групи са много повече, така че аз нямам правото да отнемам шанса на нито един от тях. Ако реша, ще се ваксинирам едва когато няма чакащи за ваксина от тази категория хора“.

✓ Борисов: Ако към 14 декември броят на заразените намалее, отварят детските градини и ясли

В пълна готовност сме и очакваме първите дози ваксини срещу коронавируса, заяви премиерът Бойко Борисов. Той изтъкна, че ако тенденцията за намаляване на заболяемостта у нас продължи, след седмица детските градини и ясли ще отворят, за да могат родителите да се върнат на работа.

Премиерът и социалният министър Деница Сачева посетиха предприятие за тестени изделия в село Цалапица, Пловдивско.

С аргумента, че най-добрата антикризисна мярка е отварянето на затворените към момента икономически дейности, Борисов каза: "На 14-ти, ако цифрите продължават да са такива, ще пуснем детските градини и яслите, но това е под условие - 14-ти декември.

Най-добрата антикризисна мярка, която съм разпоредил на докторите, е 21-ви декември да отворим отново всичко. На 21-ви пускаме. Ние трябва да свикнем, че излизаме от пандемията - ваксини, лекарства, докторите се научиха, лекуват. Това трябва да ни бъде мярка.

Иначе финансово-икономическата криза ще бъде толкова тежка в следващите половин-една година, че с тази практика давай, давай, давай пари, за да държим работни места, тя е хубава, но трябва да има край. Не може да е вечна. Защо да има предприятия? Всеки минава, взима си заплата и не работи".

Всеки ден има по 2000 оздравели българи. Те се връщат по работните места, което, по думите на Борисов, е добре и за икономиката, и за държавата:

"Няма икономическа логика, която може без да събира данъци, без да се произвежда, а държавата да плаща заплата. Тя няма свой приходоизточник и накрая решението е или заеми, или фалит. Ние не искаме да продължава това дълго и да задължим следващите поколения".

Действа новата мярка с по 24 лева за всеки ден неплатен отпуск, докладва социалният министър Деница Сачева: "За 6000 работника. 1500 заявления има по тази мярка за 80% от минималната работна заплата".

✓ **Илияна Йотова: С развитието на Тараклийския университет ще развием и район Тараклия**

Вицепрезидентът обсъди с посланик Анатол Чебук перспективите пред българската общност в Молдова

Единственото българско висше училище в чужбина – Тараклийският държавен университет „Григорий Цамблак“, има повече потенциал за развитие. Общата ни цел е младежите, които го завършват, да получат добро образование, съобразено със спецификите на региона, да останат да живеят в Тараклия и да го развият. Това заяви вицепрезидентът Илияна Йотова на среща с посланика на Република Молдова в България Анатол Чебук на „Дондуков“ 2, съобщил пресекретариата на президента.

Вицепрезидентът изтъкна необходимостта от създаване на образователни и бизнес възможности за развитието на населението с българи молдовски регион и от съвместни инвестиционни проекти с България. „Затова трябва да се засили интересът към университета, да се повиши качеството и да се създадат специалности, необходими за региона“, посочи Илияна Йотова.

Вицепрезидентът изрази надежда в най-скоро време да бъдат финализирани преговорите по преобразуването на Тараклийския университет във филиал на Русенския университет „Ангел Кънчев“. От началото на учебната година в Тараклийския държавен университет се обучават студенти по специалност „Бизнес мениджмънт“ на русенското висше училище. Посланик Чебук запозна вицепрезидента с плановете на молдовската държава за всеобхватна реформа на висшето образование, която ще започне следващата година.

На срещата бяха обсъдени и възможностите за обучение в български висши училища, които предоставя българската държава за студентите от български произход, и промените, които бяха приети по инициатива на вицепрезидента, за облекчаване на този процес.

По-рано вицепрезидентът Йотова изпрати поздравителен адрес до Мая Санду по случай избирането ѝ за президент на Република Молдова. Илияна Йотова изрази увереност, че и напред ще продължи доброто сътрудничество между двете държави и благодари за грижата за правата на българското етническо малцинство, което е едно от най-старите в страната – на повече от 200 години.

✓ **Унгария и Полша не отстъпват за вето върху бюджета на ЕС**

Унгария и Полша държат на своето вето върху следващия бюджет на Европейския съюз и върху фонда за възстановяване от пандемията, каза снощи унгарският външен министър Петер Сиярто, предаде БТА.

„Ние отново потвърдихме общата си позиция“, посочи Сиярто на сайта си във Фейсбук след среща с полския си колега в Брюксел, съобщил Ройтерс. „Няма да допуснем никакви опити за разбиване на нашето сътрудничество“.

Същата позиция застъпи и полският заместник външен министър Павел Яблонски пред частната полска телевизия „Полсат нюз“, като посочи, че позицията на Полша не се е променила.

„Нашият премиер даде ясно да се разбере, че ние няма да приемем никакво решение, което не гарантира зачитането на правата ни, така както са записани в договора за ЕС“, подчерта той.

„Ако се постигне споразумение за гарантиране на тези права, тогава и ние ще се съгласим (да приемем бюджета и фонда за възстановяване). Вето е инструмент“.

[Investor.bg](https://investor.bg)

✓ **Димитър Радев: Влизането в ERM II ще ускори реалната конвергенция и доходите**

Изпълнението на Маастрихтските критерии е основното изискване за приемане на еврото, посочи управителят на БНБ

Изпълнението на Маастрихтските критерии е основното формално изискване за приемане на еврото, след като валутата на една страна вече е включена в Европейския валутен механизъм, какъвто е нашият случай. В момента България изпълнява всички тези критерии, включително за бюджетното салдо, с отчитане на изключението за COVID-19 разходите; дълга; стабилността на валутата; инфлацията и лихвените равнища. Това коментира управителят на БНБ Димитър Радев в интервю за в. Банкеръ.

Той е категоричен, че страната ни ще е готова за приемането на еврото до четири години. Гуверньорът на централната банка напомня, че “в крайна сметка това е политически процес, който трябва да бъде финализиран с политически акт”.

„Политически сътресения, вътрешни или външни, могат да окажат влияние върху времевата рамка. Но като технически капацитет и възможности, финализирането на процеса до 2024 г. е напълно изпълнимо“, прогнозира Димитър Радев. Според него по отношение на фиска и валутната стабилност страната ни разполага със значителни резерви.

„Задачата е да не допуснем значително влошаване спрямо ситуацията в момента, а това е напълно изпълнима задача в посочения времеви хоризонт“, смята той.

Управителят на централната банка напомня, че България е пълноправен и пълноценен участник в ключова институция на еврозоната, каквато е Банковият съюз и вече оперираме в режим на близко сътрудничество между БНБ и Европейската централна банка. „Това има силно консолидиращ ефект по отношение на цялостния процес за присъединяване към еврозоната“, посочва той.

На въпрос дали бавното догонване на средните нива на доходите може да ни остави в ERM II по-дълго, Димитър Радев е на мнение, че формалното стартиране на процеса на присъединяване към еврозоната, чрез включването на лева във Валутния механизъм, и на страната – към Банковия съюз, заедно с изпълнението на критериите за номинална конвергенция, каквито са Маастрихтските критерии, ще ускорят процеса на реална конвергенция, включително по отношение на доходите.

„Не трябва да пропускаме и факта, че през последните години доходите в страната нарастват с изпреварващ темп спрямо средноевропейските. Разбираемо обаче това не може да промени нагласите на хората по този въпрос, тъй като тръгваме от много ниско равнище“, заявява управителят на БНБ.

По думите му съотношението на заплатите между публичния и частния сектор е сложен въпрос след някои правителствени решения от това лято, според които бизнесът е поставен в принудителна ситуация да догонва възнагажденията в държавния сектор.

„Не мисля, че има еднозначни отговори на този въпрос. Ще ви дам пример с БНБ. Ние сме притеснени с увеличения процент на кандидати за работа, които са спечелили конкурсите, но отказват да подпишат договор, поради равнището на заплащане, а заплатите в БНБ са на сравнително добро равнище. Става въпрос за висококвалифицирани специалисти от ИТ сектора, юристи, одитори, а също колеги от банковата система. Отказалите се предпочитат частния сектор поради разликата в заплащането, обясни Радев. - Следователно, поне когато говорим за хората с добро образование и висока квалификация, не мисля, че частният сектор е поставен в ситуация да догонва заплатите в държавния сектор.“

Той обаче отбелязва, че този въпрос трябва да се дискутира в стратегически контекст, а не от гледна точка на извънредната ситуация, в която се намираме.

✓ Ще изчезне ли фигурата на вечния длъжник?

Новите законови промени могат да се оспорят пред Конституционния съд, твърди съдията от Софийския районен съд Андрей Георгиев

Фигурата на вечния длъжник няма да изчезне въпреки законовите поправки. Това прогнозира в ефира на bTV съдията от Софийския районен съд Андрей Георгиев. Според него съществува обща забрана за обратно действие на закона или „едни права, които са придобити, не могат да се отнемат заради нововъведено условие“.

По думите му нормативните поправки могат да се оспорят пред Конституционния съд. Той даде пример с давностния срок на отпуските. „След 2010 г. вече придобитите отпуски – Конституционният съд каза, че правото на отпуск, както правото на вземане, е конституционно гарантирано“, посочи Георгиев и допълни, че текстовете за 10-годишната абсолютна давност важат само за договори“.

Той обясни, че при неизпълнение на контракт той може да бъде анулиран, но платените по него суми не влизат в обхвата на 10-годишната давност. Магистратът уточни, че при един ипотечен кредит, ако той не се погасява 10 години – изчезва.

„Банката може да реши или да не прави нищо – да трупа вноски, или да ги събира на части. Или да развали договора, като губи договорната лихва, с надеждата поне във времето да събере тези пари. Няма изрично изключение на принципа, че давността не се прилага служебно от съда – ако се образува съдебен процес, длъжникът трябва да възрази“, обясни магистратът

Според него има начин юристите на фирмите за кредити да заобиколят по-лесно поправките за давността.

Относно Закона за личния фалит Георгиев обясни, че той урежда по-добре нормативната рамка за вечния длъжник, но в този случай се следи дали длъжникът е добросъвестен – ако се скрият активи, се губи възможността за освобождаване от дълговете.

Казусът с абсолютната погасителна давност вече няколко месеца „отлежава“ в парламента. Промените на първо четене бяха приети още през лятото, но [породиха остри реакции](#) както от бизнеса, така и от [Европейската банка за възстановяване и развитие \(ЕБВР\)](#).

Целта на промяната, приета почти единодушно от парламента, е да се премахне т. нар. „вечен длъжник“ и да се въведе възможност частни и физически лица да започнат „от нула и на чисто да градят своята семейна икономика“. Според вносителите от ВМРО към момента има вратичка в закона, която позволява кредиторът да „преследва“ длъжника на практика безкрайно, а предложената 10-годишна давност не променя възможността граждани и фирми да се възползват и от 5 и 3-годишната давност, просто се уеднаквява режимът.

Съгласно новите разпоредби на Закона за задълженията и договорите с изтичането на 10-годишна давност се погасяват всички вземания срещу физически лица, стига те да не са отсрочени или разсрочени. Именно това породило остра реакция от страна на колекторските фирми и бизнеса, тъй като на практика вземанията им стават несъбираеми и кредиторите

губят парите си завинаги. Става дума за дългове както към банки, фирми за кредити и комунални дружества, така и към всякакъв друг вид кредитори, включително други физически лица.

Дневник

✓ **Ангел Кунчев: Ваксината срещу COVID-19 не е генетична манипулация**

Главният държавен здравен инспектор Ангел Кунчев отрече ваксината на "Пфайзер" (Pfizer/BioNTech), която се очертава да бъде първата прилагана срещу COVID-19 в света, да представлява генетична манипулация.

Ваксината е базирана на т.нар. информационна Рибонуклеинова киселина (РНК) - неизползвана досега технология, при която се използва част от генетичния код на вируса, за да се обучи човешкото тяло как да си изгради имунитет и да се бори срещу COVID-19 чрез създаване на антитела и активиране на Т-клетки. До момента подобен тип ваксина не е одобрявана за използване при хора освен за клинични изпитания. Съобщението за използваната технология предизвика вълна от разнопосочни коментари в социалните мрежи по цял свят, включително опасения, че чрез нея ще се правят опити за промяна на човешката дезоксирибонуклеинова киселина (ДНК), която е носител на генетичната информация.

Не става дума за евгеника, заяви в интервю за Би Ти Ви тази сутрин Ангел Кунчев. Той обясни механизма на действие на ваксината така: "Тази ваксина не влиза в ядрото на клетката. Тя влиза в цитоплазмата, където са митохондриите, предава този много малък къс информация и те започват да произвеждат спайк протеина (специфичният протеин спайк е основното оръжие, с което вирусът атакува човешките дихателни клетки - бел. ред.). След това протеинът излиза в кръвното русло, нашият организъм го разпознава като антиген (като чуждо тяло) и създава имунитет."

✓ **Политическите рискове, които ще забавят възстановяването на икономиката**

Анализът е препубликуван от "Свободна Европа".

"Политиците имат огромна власт да навредят на икономиката и много малко власт да направят нещо добро."

Уолтър Е. Уилямс (1998)

Посланията на г-н Томислав Дончев, а преди това и на ДПС, за "догонващ Европейския съюз икономически растеж" - фразеологията на план за възстановяването, на "следващото поколение" и пр., много приличат на идеите "за качествено нов растеж, за дълбок прелом във всички области" от 1987 г. или на "качествено нова степен и всестранното сътрудничество между нашата страна" и един съюз от 1963 г.

Засега стопанската политика на правителството се оценява от хората и фирмите най-вече като намерение. След месец-два тя ще се оценява като резултат. И този резултат ще е предопределен от избора на подхода към предизвикателствата от пролетта на тази година.

Най-важното в този подход беше, първо, вярата, че положението ще се оправи от само себе си и наесен пандемията ще се изпари, и второ, убеждението, че купуването на одобрение от избирателите е стопанска политика.

Това възстанови донякъде доверието в правителството към края на ноември. Но създаде съревнование за компенсации от страна на бюджета, което ще изиграе лоша шега за всички. Защото неимоверно увеличава политическите рискове за години напред.

Основният проблем ще бъде, че хората, фирмите, техните организации, включително политическите партии ще се надяват твърде много, че някой друг ще се погрижи за възстановяването на икономиката и твърде малко ще вярват в себе си.

Стопански растеж и просперитет няма как да възникнат само от благи намерения и финансиране от Европейския съюз или държавния бюджет. Общото политическо настроение е за държавен интервенционизъм в стопанството, споделено от практически всички партии и мнозинството избиратели.

Стопански реалии

По макро- и микроикономически причини, както и по чисто политически причини, подходът е "икономическият растеж е добър за бедните".

Проблемът е преди всичко политически: засилването на обхвата на социалните политики, залповото увеличение на минималната работна заплата и на държавните проекти в стопанството де факто облагодетелства онези, които имат най-бърз достъп до бюджетни ресурси, включително от Европейския съюз.

Високото равнище на минималната работна заплата (на 50% от средната за страната) спира наема на работна сила особено в регионите със средни заплати под 1 000 лева. Заетостта на големи групи от населението в най-добрия случай е временна и неформална.

На това отгоре спрямо тях, например спрямо ромите, има и скрита, и пряка дискриминация. Пряката е следствие на омраза, недоверие, неразбиране, липса на политическо представителство и важни политици с анти-ромски позиции.

Скритата е по-важна: кодексът на труда всъщност защитава вече работещите, особено с колективен договор. В България за последните пет години временните трудови договори намаляват с 25%, докато средно за Европейския съюз равнището им е 10 пъти по-високо като дял от заетостта в сравнение с България. В Швейцария и други по-заможни страни тази заетост е до 20 пъти по-висока, отколкото в България. Същото е положението и при всички краткосрочни договори. (Между другото точно цената на тези договори, а не размерът на ДДС, е основният проблем в хотелиерството и ресторантьорството.)

Това е проблем не само на ромите, но и на 22% от гражданите на страната и приблизително толкова, които не са осигурени за пенсии и достъп до здравеопазване.

Склерозата в пазара на работна сила е фундаментален проблем. Пенсионното дело и здравеопазването остават хронично недофинансирани. Пенсионерите, както вероятно ще докаже преброяването на населението догодина, ще са

22-23% от населението, а "следващото поколение" - около 19%. Първите са по-важни при избори, затова и държавното пенсионно осигуряване увеличава разходите си залпово с около 1/5 в сравнение с тази година.

Макроикономически, както напомни наскоро Институтът за икономика и политики на УНСС, потенциалът за растеж на българската икономика отслабва през последните десет години.

За периода 2013-2019 г., за който обикновено и донякъде с основание се говори положително, стопанският ръст е с половината от темпа си от десетилетието преди 2008 г. Ръстът на създаване на работни места е наполовина по-бавен от преди. Недостигът на работна сила е 30-40%. Чуждестранните инвестиции са 1/10 от равнището им преди рецесията от 2009-2010. След 2011 г. производителността на труда расте с 30% по-бавно. През 2020 г. и преводите от чужбина към близки и роднини в България практически се изпариха.

Чисто политически рискове

Хората винаги биха предпочели някой друг да плаща данъците им и задълженията им към кредитори. Тази година подклажда тези очаквания.

"Обединени патриоти" се опитват да улеснят това предпочитание за кредитите чрез прокаране на старата идея (тяхна и на БСП) чрез проектозакон за личния фалит.

В условията на над 10-милиарден мораториум върху обслужването на банкови задължения, чийто срок ще изтече след изборите, няма по-пряк път към банкова криза и оцеляване на добросъвестното мнозинство от клиенти на банковата система.

Опортюнизмът някой друг да плаща данъците е идея на БСП, синдикатите и някои иначе наглед разумни икономисти от 2013 г. насам. Нищо чудно, ако тези идеи за отмяна на равния данък получат по-силно разпространение в предизборната кампания.

Освен ромите, политически непредставена е и една група, която според последната статистика наброява 940 хиляди души. Това са т.нар. самонаети. Заедно с ромите те са "маргинализираните", не са дори група, те са част от почти никаква схема за компенсации и дори не могат да се организират да ги поискат.

Иначе 2021 г. ще е типична предизборна година, само с по-засилени от обикновено проблеми с легитимността, управлението на закона, разхлабване на фиска на централно и местно равнище и засилване на ролята на настоящи и бъдещи парламентарни балансьори, например на "Обединени патриоти", ДПС и други.

✓ Група от 13 държави в ЕС (без България) ще инвестира в чипове и цифрови технологии

Половината страни от Европейския съюз, включително Германия и Франция, обединиха усилията си за инвестиране в полупроводникови компоненти и технологии, използвани за автономни автомобили, информационни центрове, изкуствен интелект и суперкомпютри. България не е сред 13-те държави, обявили днес новата група.

В декларацията им се посочва, че ще създадат индустриален алианс, която да промени статуквото.

И сега този сектор в Европа е значителен, но е малък в сравнение с тези на САЩ, Южна Корея или Тайван. Европейски компании контролират едва 10% от световния пазар за полупроводникови компоненти, възлизащ на 440 млрд. евро (530 млрд. долара) годишно.

Не за пръв път се появява и европейска инициатива за тласък в този сектор, от който зависят автомобили, смартфони, медицинска апаратура и сензори за околната среда. Германия и Франция, например, съвместно разработва европейска мрежа за облачни услуги като част от усилието за автономност на ЕС в дигиталната епоха.

Страните учредителки посочват, че компонентите "са определящи за характеристиките на продуктите, в които се влагат, включително за тяхната сигурност, поверителност, енергийна ефективност и безопасност, а това ще оформи как ще се развият зеленият и цифровият преход в Европа".

"Ройтерс" припомня, че в плана на ЕС за подпомагане излизането от икономическата криза, предизвикана от пандемията, една пета от средствата (или 145 млрд. евро) е предвидено да се вложат в проекти за цифровизация.

- Всичките 27 страни са били поканени в инициативата, но засега подписите си са поставили Германия, Франция, Гърция, Белгия, Естония, Испания, Италия, Хърватия, Нидерландия, Малта, Португалия, Словения, Финландия и Румъния.

"Европа разполага с всичко необходимо, за да разнообрази и намали критично важни зависимости без да затваря икономиката си", коментира Тиери Бретон, еврокомисар за единния пазар. "Поради това трябва да създадем амбициозни планове - от дизайн на чипове до авангардни производства - с цел да разнообразим и да играем водеща роля в най-важните ни вериги за създаване на добавена стойност в електрониката и компонентите."

Средствата за съвместната инициатива ще идват и от националните фондове за възстановяване от пандемията. "Тази възможност да се инвестира в изследвания, дизайн и производствени възможности за процесори в Европа не бива да се пропусне", се казва в декларацията.

Поставената цел е към 2025 година да се даде тласък на производствените възможности на полупроводниковия сектор в ЕС и на по-бързото разработване на енергийно ефективни чипове. "Ще са нужни колективни усилия за обединяване на инвестициите и координиране на действията от обществените и частните участници", се обяснява в текста. Групата ще се обърне към компаниите за изграждането на индустриални съюзи, докато търси финансиране на подобни проекти.

Инициативата е да се създаде общоевропейска схема за т.нар. Важни проекти от общеевропейски интерес, според която за държавните инвестиции в такива проекти ще действат по-слаби ограничения при оценката им като държавна помощ. Част от общите усилия е също изграждането на общи стандарти и сертифициране в електрониката.

✓ Коронавирусът разпали огромна криза, но Китай и технологичните гиганти печелят

Избухването на пандемията от COVID-19 преди една година предизвика безпрецедентна икономическа криза и направи така, че държавите отново да играят първостепенна роля. В същото време обаче тя подсили някои тежки тенденции на глобализацията, сред които е засилването на позициите на Китай и утвърждаването на ГЕФА ("Гугъл", "Епъл", "Фейсбук" и "Амазон").

Безпрецедентна криза

Ако трябваше да запомним само едно число, то това трябва да бъде 20.5 милиона изгубени работни места през април в САЩ. През 1929-а имаше борсов крах, през 2008-а - финансова криза... През 2020-а ударът е външен, но той е парализиращ и бърз - от днес до утре - за всички физически сектори на икономиката.

Карантинните мерки, които през април засегнаха половината човечество, са безпрецедентен удар за световната икономика, която действа по график, без запаси и с нарушени производствени вериги.

Самолетите, които обикновено превозват по 4.3 милиарда души годишно, са приковани на земята. Масовият туризъм, който представлява 10.5% от световния брутен вътрешен продукт (БВП), е блокиран.

Контейнеровозите са хвърлили котва и така милиони души от техните екипажи са без препитание. Транспортът и заводите работят на забавени обороти, малките магазини, ресторантите и театрите са спуснали завеса.

И точно обратното - новите технологии, телекомуникациите, онлайн търговията и фармацевтичният сектор са облагодетелствани от тази криза, която понякога бива наричана "дарвинова" и ускорява дигиталния преход.

За разлика от 2008-а сега страните с нововъзникващи пазарни икономики са потърпевши от кризата с пълна сила, и то от самото ѝ начало. Износът им рязко се свива, а цените на суровините спадат. През 2020 година Международният валутен фонд (МВФ) предвижда световна рецесия от 4.4%.

Рухна надеждата за бързо V-образно възстановяване, след като през есента отново бяха въведени карантинни мерки. Те предвещават едно още по-смутно начало на 2021 година. Напредъкът на фронта на ваксините през ноември все пак ни кара да съзираме изход от кризата.

"На всяка цена"

Друга разлика, когато се прави сравнение с предишните кризи, е отговорът на правителствата. Сега той е незабавен и масов, "на всяка цена", както сочи формулата на френския президент Еманюел Макрон.

Нищо обаче нямаше да бъде възможно без Управлението за федерален резерв на САЩ, Европейската централна банка, централните банки на Великобритания и на Япония, които отвориха силно кранчето чрез мащабното изкупуване на дългови книжа, основно държавни.

Правителствата махнаха юздите на дефицитите: дългът на еврозоната вероятно ще превиши 100% от БВП през 2020 година. Близо 11 трилиона долара бяха изразходвани от държавите от Г-20 в подкрепа на компаниите и домакинствата. Това обаче не можа да спре вълните на съкращенията.

Делът на САЩ в тези разходи е една четвърт. Европейският съюз изработи план за съживяване на стойност 750 милиарда евро, финансиран от общ заем, който обаче тепърва трябва да бъде приложен на практика.

Китай е в центъра на игралното поле

Люлка на пандемията, Китай първо бе ударен от този вирус, който потопи страната в историческа рецесия (-6,8% през първото тримесечие). Обвинен, че е закъснял с информирането на Световната здравна организация, Пекин бе сочен с пръст. В същото време обаче целият свят не спря трескаво да търси маските made in China.

През 2020-а Китай в крайна сметка вероятно ще бъде единствената голяма икономика, която ще отчете растеж, и според МВФ той ще бъде 1.9%. Втората икономика в света дори увеличи пазарния си дял в глобалната икономика благодарение на износа на медицински продукти и оборудване за дистанционна работа според застрахователната компания Euler Hermes.

И докато САЩ са потопени в пандемията и трудния президентски преход, Поднебесната империя продължава да мести напред пионките си. В средата на ноември Пекин подписа търговско споразумение, което обединява 15 страни от Азиатско-Тихоокеанския регион и е най-мащабното в света.

Китай освен това държи до голяма степен ключа за решаването на назряващия проблем с дълга на бедните страни, защото Пекин притежава над 60% от държавните облигации на тези държави.

ГЕФА с нараснали сили

Google, Apple, Facebook и Amazon, чието съкращение на български е ГЕФА, се възползваха от карантинните мерки, които умножиха потребителите на социалните мрежи, както и покупките онлайн. Оборътът на Amazon скочи с 37% през третото тримесечие до 96 милиарда долара.

"Силните групи стават още по-силни", резюмира анализаторът Даниел Ив от Wedbush Securities. И техните акции хвърчат нагоре на борсата: +31% за Google, +34% за Facebook, +36% за Microsoft, +58% за Apple и +72% за Amazon от 1 януари.

Тази хегемония не се налага без съпротива. Злоупотреба с доминиращо положение, разпространение на съдържание, което подстрекава към омраза, дезинформация, използване на лични данни, оптимизиране на данъците, несправедливо разпределение на приходите във вреда на медиите, условия на труд: увеличават се искове и съдебни процедури от двете страни на Атлантика срещу тези гиганти, които са истински "противници на държавата", според френския министър на икономиката Брюно льо Мер.

✓ Мерките противопоставиха дългогодишни бизнес партньори, смятат от Националния борд по туризъм

Апелираме за един абсолютно различен, неадминистративен, небюрократичен подход към всичко необходимо вече не за подкрепа, а за спасяване на туристическия сектор,

Това заяви в студиото на ["Денят започва"](#) д-р Полина Карастоянова - изпълнителен директор на Националния борд по туризъм.

"Мерките и правилата, които бяха въведени в този период от време, поставиха цялата индустрия на огромно изпитание. Нещо повече - противопоставиха дългогодишни бизнес партньори. Затварянето на ресторантите е абсолютно несправедлива мярка спрямо това, което виждаме в хранителните и други търговски обекти. Това са партньори довчера, които работят заедно, доставчици на ресторантите, а днес се изправят един срещу друг", продължи тя.

Според нея, хотелиерите само привидно са поставени в по-либерален режим или по-отворени.

"Всъщност те работят на абсолютна загуба, защото ключовият компонент, свързан с храненето, практически е невъзможен. Това ги противопостави на колеги от ресторантьорския бизнес", добави Карастоянова.

По думите ѝ тази модел на поведение е отвъд всякаква логика, противопоставя истински съмишленици и партньори в този бранш.

"Крайно неприемлив е. Категорично възразяваме на този модел "разделяй и владей", заяви тя.

Кризата предполага устойчиви и дългосрочни решения. Това е в основата на обединението в бранша - учредената от шестте най-големи работодателски организации в сектор на 26 ноември Конфедерация на българския туристически бизнес, припомни Карастоянова.

"Наблюдаваме модел на поведение "от днес за утре", от тази седмица за следващата и най-далечният хоризонт, който ни се предлага, е краят на месец март - абсолютно неприемливо. Туристическата индустрия е в такава криза, че ако не е налице пакет от спасителни мерки, които да са достъпни през цялата 2021 година, рискуваме да загубим сектор, който генерира 12-14% от БВП на страната", категорична беше тя.

Какво ще коментира изпълнителният директор на Националния борд по туризъм - вижте във [видеото](#).

✓ Външните министри на ЕС одобриха еквивалент на американския закон "Магнитски"

Външните министри на страните от ЕС одобриха вчера европейски регламент за налагане на санкции в случаи на тежки нарушения на правата на човека. Регламентът се смята за европейския еквивалент на американския закон "Магнитски". Първите дипломати обсъдиха отношенията с Турция и евентуалното налагане на санкции заради споровете с Гърция и Кипър. Отложиха и обсъждането на преговорните рамки с Република Северна Македония и Албания, заради продължаващия спор между София и Скопие.

Новият регламент ще позволи на ЕС да налага санкции на юридически и физически лица, отговорни за нарушаване на човешките права. Те ще бъдат свързани със замразяването на авоари, забраната за влизане в Евросъюза или отказ за предоставяне на европейски средства.

Жозеп Борел - върховен представител по въпросите на външната политика и сигурността: "Това е забележителен регламент, първият по рода си. Той ще позволи на Европейския съюз да се справя със сериозни случаи на нарушаване на човешките права в целия свят, а не да решава на парче с безкрайни дискусии по всеки един отделен случай. Изпращаме ясен сигнал, че Европейският съюз е твърдо решен да се справи с всички отговорни за нарушаването на човешките права".

В навечерието на встъпването в длъжност на новоизбрания американски президент Джо Байдън външните министри потвърдиха ключовото значение на трансатлантическите отношения. Екатерина Захариева настоя за пълна визова реципрочност между САЩ и ЕС и предложи бъдещият държавен секретар на САЩ Антъни Блинкен да бъде поканен на едно от следващите заседания на съвета.

Министрите обсъдиха и евентуални нови мерки срещу Турция заради споровете ѝ с Гърция и Кипър за газовите находища в Средиземно море.

Въпросът ще бъде в дневния ред на лидерската среща в края на седмицата. Преговорните рамки с Република Северна Македония и Албания няма да се обсъждат на днешния съвет по общи въпроси заради продължаващия спор между Скопие и София. Според чужди дипломати в Брюксел част от страните настояват Скопие и Тирана да се движат в пакет. Български дипломати припомниха, че България подкрепя започването на преговори с Албания.

Според тях в Съвета има консенсус да се одобри преговорната рамка с Албания, но не и да се проведе първа междуправителствена конференция с тази държава до края на годината, което нямало нищо общо с Република Северна Македония.

✓ Няма условия за финализиране на преговорите между ЕС и Великобритания

Няма условия за финализиране на преговорите за търговско споразумение между Великобритания и Европейския съюз. Това заявиха в съвместно изявление снощи председателят на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен и британският премиер Борис Джонсън след разговор по телефона.

Според двамата остават съществени различия по три ключови теми: лоялната конкуренция, разрешаването на спорове и риболова. Преговарящите екипи ще продължат разговорите си, а Борис Джонсън се очаква да пристигне за разговори в Брюксел през следващите дни.

По-рано вчера Мишел Барние заяви, че до сряда трябва да има споразумение, за да има време то да бъде одобрено от Европейския парламент и от държавите-членки. Преходният период за Брекзит изтича на 31 декември.

Труд

✓ **МО купува бойни машини родно производство за военните ни командоси**

На 8 декември в Министерството на отбраната ще бъде подписан договор с българската фирма „САМЕЛ-90“ АД за придобиване на бойни машини за Силите за специални операции в изпълнение на инвестиционния проект за повишаване на мобилността и защитата на личния им състав.

Проектът „Повишаване на мобилността и защитата на личния състав от Силите за специални операции“ е реализиран по реда на Наредбата за критериите и реда за определяне наличието на основни интереси в случаите по чл. 13, ал. 1, т.13, букви „а“, „е“ и „ж“ и чл. 149, ал. 1, т.2 от Закона за обществените поръчки.

✓ **Побългаряваме чужденци срещу 2 милиона лева**

Премахват текстовете, които досега най-често се използват за взимане на български паспорт. Но остават възможностите за гражданство срещу инвестиции.

Парите трябва да се инвестират на Фондовата борса

Първо трябва да вземат разрешение за постоянно пребиваване

Гражданство за 20 работни места

Чужденци ще може да придобиват българско гражданство, ако инвестират поне 2 млн. лв. на фондовата борса. Това гласят нови текстове, които са внесени между първо и второ четене в парламента на промени в Закона за българското гражданство, от депутата от ГЕРБ Маноил Манев и група народни представители.

Взимането на български паспорт, както и досега, ще преминава на два етапа. Първо чужденецът трябва да получи разрешение за постоянно пребиваване, а след това може да кандидатства и за гражданство. Но с предложените текстове се завишават изискванията към чужденците, които искат български паспорт срещу инвестиции.

Разрешение за постоянно пребиваване може да получат чужденци, които инвестират в акции или облигации на български дружества, търгувани на фондовата борса, поне 2 млн. лв., гласят предложените от Манев текстове. Но ако чужденецът инвестира в борсово търгувани фондове, ще трябва да вложи само 1 млн. лв., за да кандидатства за разрешение за постоянно пребиваване.

Разрешение за пребиваване ще дават и на чужденци, които вложат поне 2 млн. лв. в капитала на българска фирма за осъществяване на приоритетен инвестиционен проект, получил сертификат по Закона за насърчаване на инвестициите.

Ще отпадне възможността за получаване на разрешение за постоянно пребиваване при инвестиране в държавни ценни книжа. Промяната се прави след критики от Европейската комисия, че схемата се използва за получаване на паспорт от страна от ЕС от хора, които реално не развиват бизнес у нас. Разрешение за пребиваване няма да се дава и при предоставяне на суми над 1 млн. лв. за доверително управление в банка, каквато възможност имаше досега. Така се прекратяват възможностите за злоупотреби, гласят мотивите към предложените промени.

След като има разрешение за пребиваване в страната, чужденецът ще може да кандидатства за български паспорт, ако поне след една година удвои първоначалната си инвестиция - т. е. вложи още 1 млн. лв. в борсово търгуван фонд, или още 2 млн. лв. в акции и облигации от търгувано на борсата дружество. Друг вариант за български паспорт е първоначално чужденецът да е вложил над 500 хил. лв. в дружество, което е разкрило поне 10 работни места, а една година след това увеличи инвестицията си поне до 1 млн. лв. и дружеството разкрие над 20 работни места.

Проверяват дали е осъждан

Искат документ за произход на парите

Затягат контрола при даване на гражданство.

Документи, които показват ясен произход на средствата за инвестиция, ще бъдат изисквани от чужденците, които искат разрешение за постоянно пребиваване в България срещу инвестиции. Това гласят предложени от депутата от ГЕРБ Маноил Манев промени в Закона за българското гражданство. Освен това чужденците ще трябва да представят документ за съдимост, както и информация за трудова, професионална и инвестиционна дейност.

Така Българската агенция за инвестиции ще прави предварителен контрол на хората, които искат гражданство срещу инвестиции. Въвежда се и изискване инвестицията да бъде поддържана поне 5 години след получаване на правото за постоянно пребиваване - т. е. активите да не бъдат продавани, а работните места да не бъдат закрити.

✓ **Иван Нейков: Приемането на уредбата за втората пенсия ще успокои хората**

„Има обща воля за създаване на уредбата за плащането на втората пенсия и ефектът от нейното приемане ще доведе до спокойствие сред хората, които очакват да започнат да получават втората си пенсия“. Това заяви пред БНР Иван Нейков, бивш социален министър, сега директор на Балканския институт за социална политика, по повод обсъжданите днес на НСТС промени в Кодекса за социално осигуряване, които се отнасят до получаването на втора пенсия.

По думите му в пенсионните фондове има над 16 млрд. лева, а в универсалния стълб са над 14 млрд. лева:

„Тези пари са налични - в кеш, в държавни ценни книжа, инвестирани в предприятия. В момента, в който се каже - започвайте плащането, пенсионните фондове са готови да започнат да плащат независимо от кризата. В началото на годината, при първия удар на пандемията върху икономиката, имаше понижаване на доходността от управлението на парите, но пенсионните фондове успяха докъм септември да преодолеят този спад и вече са на положителна доходност... Приема се една много добра гаранция за парите на хората - без значение как парите са вървели през

годините, ако в резултат на някаква криза парите са станали по-малко от внесените, дружествата трябва да предоставят на хората като минимум техните брутни суми, които са внасяли през годините“.

„Ние сме свикнали с първия стълб - колкото ни кажат, толкова получаваме. При втория се сменя философията. Вторият стълб предлага избори и изборите ще трябва да ги прави човекът. Затова е важно човекът да отиде в пенсионния си фонд, за да се информира и да направи избор“, каза още Нейков.

✓ **Търсят се складове от 500 до 1500 кв. м**

Ръстът на онлайн търговията доведе до по-голямо търсене на складови площи.

Над 160 хил. кв. м логистични площи са в строеж в София

Най-активни са дистрибуторски и куриерски компании

Свободните пространства са 2%

“Регистрираме устойчиво търсене на складови площи за градска логистика в София, провокирано основно от ръста на онлайн търговията“, казва Жоро Ангелов, мениджър “Индуриални площи и развитие на парцели” в компания за недвижими имоти. По негови наблюдения търсенето на складови площи в рамките на града е в диапазона от 500 до 1500 кв. м за осигуряване на последния етап от доставката до потребителите. При извънградските проекти интересът е за по-големи площи в рамките от 2 хил. до 6 хил. кв. м, предназначени за логистични операции и складиране.

Към средата на годината в строеж в столицата и в околностите е са 166 652 кв. м складови площи, повечето от които са предназначени за собствено ползване. При проектите с площи под наем тенденцията е много от започнатите да са договорени за отдаване още в начален етап. От това каква част от строящите се проекти ще бъдат отдадени под наем до въвеждането им в експлоатация, зависи какъв ще бъде делът на свободните площи през следващите тримесечия.

За момента офертните наеми на логистични площи в София остават без промяна - 3,8 евро/кв. м за по-големи обекти и 4,2-4,4 евро/кв. м за проекти среден размер.

Делът на свободните площи се покачва минимално, но остава около 2%. В страната пазарът на индустриални площи е доминиран от експортно ориентирани производствени предприятия. Предвид затрудненията на световната икономика, секторът на индустриални недвижими имоти се очаква да се възстановява поетапно.

“Макар че пазарът показва устойчива активност, ситуацията не е лесна за наемателите и наемодателите. В сегашната ситуация много компании търсят оптимизиране на оперативните разходи и собствениците на сгради трябва да реагират гъвкаво“, коментира експертът по индустриални и логистични площи Жоро Ангелов.

Пазарът на индустриални площи отчита устойчива активност от началото на 2020 г., както по отношение на наетите площи, така и на проектите в развитие. До средата на годината общо завършените и наетите складови и логистични площи са 33 658 кв. м, показват данни на консултантската компания за бизнес имоти. Активни в наемния сегмент са логистични, дистрибуторски и куриерски компании, основно в резултат на ръста на онлайн търговията.

✓ **Днес е студентският празник**

Студентите отбелязват днес своя празник. През 1903 г. 8 декември е отбелязан за първи път като празник на единствения тогава в Княжество България университет - Висшето училище. Решението е на Академичния съвет от 30 ноември 1902 г. Празнуването е отменено след 1944 г. и е заменено със 17 ноември - когато е Международният ден на студентската солидарност.

През 1962 г. празникът на университета на 8 декември е възстановен. На заседание на Съвета на ректорите на 28 октомври 1994 г. е взето решение 8 декември да бъде неучебен ден и празник на българските студенти.

✓ **Трудово-правна консултация на "Труд": Имате право да прехвърлите отпуската си за догодина**

Въпрос: Здравейте, мога ли да прехвърля отпуската си от тази година за следващата?

М. Мирков, гр. Стара Загора

Отговор: За някои работници и служители в края на годината винаги възниква въпросът какво се случва с оставащите неизползвани дни от отпуската. Губят ли се дните от отпуската, могат ли да се прехвърлят, или пък задължени ли са работодателите да ги дадат до края на годината?

Ползването на платения годишен отпуск може да се отложи за следващата календарна година както от работодателя, така и от работника или служителя. От работодателя - поради важни производствени причини. От работника или служителя - когато ползва друг вид отпуск или по негово искане със съгласието на работодателя.

Законът предвижда, че работникът или служителят използва платения си годишен отпуск до края на календарната година, за която се отнася.

Когато ползването на платения годишен отпуск е отложен от работодателя за следващата година, в този случай на работника/служителя се осигурява ползване на не по-малко от половината от полагащия му се за календарната година платен годишен отпуск. Тоест, ако е в трудовия ни договор пише, че имаме право на 20 дни платен годишен отпуск, то 10 дни със сигурност трябва да ни бъдат осигурени от работодателя да ползваме за календарната година.

При отлагане от страна на работника/служителя може да са отложени целият или част от платения годишен отпуск. Отпускът се отлага по искане на работника и при съгласие на работодателя. Съгласието на работника и работодателя е достатъчно, за да бъде отложен отпускът за следващата година.

Когато отпускът е отложен или не е ползван до края на календарната година, за която се отнася, работодателят е длъжен да осигури ползването му през следващата календарна година, но не по-късно от 6 месеца, считано от края на календарната година, за която се полага.

Законът установява, че в началото на всяка календарна година, но в срок не по-късно от 31 януари, работодателят е длъжен да уведоми писмено всеки работник или служител за размера на платения годишен отпуск, който има право да ползва през календарната година, включително отложен или неизползван от предходни календарни години.

Когато платеният годишен отпуск или част от него не е ползван до изтичане на две години от края на годината, за която се полага, независимо от причините за това, правото на ползването му се погасява по давност.

Справка:

чл. 176, ал. 1 от Кодекса на труда

чл. 173, ал. 5 от Кодекса на труда

чл. 176, ал. 1, т. 2 от Кодекса на труда

чл. 176, ал. 2 от Кодекса на труда

чл. 176а, ал. 1 от Кодекса на труда

чл. 37а от Наредба за работното време, почивките и отпуските.

✓ Заев потвърди вето на България за РСМ

Премиерът на РС Македония видя начало на преговорите за членство в ЕС след парламентарните избори в България. Но сигурно чака и инаугурацията на 20 януари в Белия дом на новия президент на САЩ.

Зоран Заев хвърли кърпата в средата на ринга, май. В последното си интервю в събота, в седмичната коментарна емисия „Стадион“ на частното Радио „Канал 77“ при водещия, моя приятел Столе Наумов, Заев прогнозира, че през декември междуправителствена конференция с европейската комисия няма да има. И че ще трябва да се изчакат парламентарните избори в България (засега!) в края на март, за да се случи това, което не можа в рамките на германското председателство на ЕС – да бъде направена първата стъпка към преговорите на страната му за членство в Европейския съюз.

С други думи, вето на България от 17 ноември се потвърждава и трябва да се чака нова, по-подходяща ситуация за отпушване на процеса.

Преди да кажа каквото и да е за този ход на Заев, искам да споделя нещо с надеждата, че то може да се превърне в един вид индулгенция и извинение пред всички, които биха могли да ме обвинят в преднамереност или в „антизаевщина“. И да кажа едно „Браво!“ на Любчо Нешков за работата, която свърши с интервюто. Но журналистът, който пръв преди всички у нас представи Зоран Заев на българската общественост, скромно казано, съм аз. Ако не се лъжа, де.

Бях тръгнал за Република Македония да снимам документалния си филм за БНТ за Битолския надпис. И понеже, както винаги, финансите за това никога не стигат, продуцентите от новините и от Сутрешния блок предложиха да подкрепят финансово проекта от своите бюджети, но с условието да направя някои интервюта, които после да включат в емисиите си. Звъннах тук-там в Скопие, използвах старите си връзки и се захванах с работа.

Направих интервю с проф. Любомир Д. Фръчковски, уредих си среща с лидера на тогава опозиционния СДСМ и кмет на Струмица Зоран Заев, отидох в централата на партията и работата се получи. Най-интересното обаче бе след края на разговора, когато операторът Любо Станоев прибираше такъмите си и когато подхвърлих на Заев, че имам роднини в неговата Струмица. „А кои са - ами тези и тези, отговорих, а, че ние може и роднини да излезем“, със смях каза той... Прескачам следващите дни, когато избухна така наречената „Шарена революция“ и бях спешно върнат от Битоля, където снимахме, в Скопие. Но когато се прибрахме в София и предложих интервюто, някои редактори учудено ме попитаха: „Коста, кой е този Заев?“. „Как кой!? Това е бъдещият премиер на Република Македония“, отговорих. Интервю мина в Сутрешния блок.

И сега по същество. Имам усещането, че и този път Зоран Заев проявява известно двуличие, в което доста хора го обвиняват. Тази идея - да се изчакат парламентарните избори, за да се създаде в България по-добра ситуация за решение в подкрепа на старта на преговорния процес за членство, не е нова. Толкова не е нова, че се превърна в основна опорна точка на всеки, който се наема да прогнозира бъдещето на отношенията между София и Скопие. В това число и най-вече в политическия речник на премиера Заев.

Не може и да бъде другояче. След като наляво и надясно проповядваш истинско „приятелство и братство“ с колежата си Бойко Борисов, след като двамата сте превърнали вашите лични отношения в най-важния инструмент на двустранните отношения, с който решавате всички сложни въпроси и разплитате всички възли, и след като виждате, че Борисов е заклещен между твърдата позиция на своите коалиционни партньори, от една страна, и на президента, от друга, и е подложен на действието на меката сила“ на Берлин, Брюксел и Вашингтон (последната не е така „мека“, напротив!), нямаш друг изход освен този, да се опиташ да спасяваш авторитета на Борисов с оглед на това заедно с него да намериш решение, но в друга политическа и коалиционна ситуация. Така правиш опит да спасиш и своя политически имидж на човек, който е отишъл твърде далеч в „приятелството и братството“ все с очакването, че то в един момент ще проработи в твоя полза. Посланието на Заев е вече ясно - Бойко не е виновен, той е истински приятел на Македония, но тези около него му пречат да вземе правилното за Скопие решение, което да отвори пътя към преговорния процес за членство в Европейския съюз. Кои са тези около него - сетете се сами.

Може би това да е така, но ми се струва, че нещо в думите на Заев остава неизречено. Не края на март чака той и не парламентарните избори в България го вълнуват толкова. Инаугурацията на 20 януари в Белия дом на новия президент на САЩ чака той, старта на работата на администрацията на Джо Байдън го вълнува, няма съмнение. Ако Байдън като президент остане на своите позиции по Балканите от времето, когато беше вицепрезидент, то Скопие има всички шансове да получи важна, да не кажа, решаваща подкрепа за своите европейски аспирации. Атлантическите вече са задоволени с членство в НАТО, което донесе край Вардар доста ползи, но и изтърва някои съпътстващи щети. Като например, измамното самочувствие в политическия елит, че щом държавата ти е част от геополитическия пъзел, който

една велика сила иска да реши на Балканите, всичко става лесно и без особени усилия. И че щом вече си вътре в атлантическото семейство, няма начин по същия лесен и мързелив начин да не се прехвърлиш и в европейското. Е, има известна разлика между принципите, върху които тези две фамилии функционират, но това вече е материя, върху която в Скопие предпочитат да не се задълбочават. Другото е по-лесно: имаш „обичайния заподозрян“ България, пък и там е неспокойно, защото идват избори и краката на Борисов се клатят, няма нужда да вадиш нови оръжия, защото старите винаги са готови, пък и карантината с тези вечерни часове и забрани създават доста ожесточение, което трябва да избие нанякъде.

И още нещо - в същото това съботно участие в „Стадион“ Заев призна, че интервюто му, което разбуни духовете в страната му, всъщност, е било предназначено само за българската публика. Вероятно е искал да внесе известно успокоение в българското общество, че самият той лично има друга представа по спорните въпроси на отношенията с България, нещо такова. Как си е представял ситуацията, в която разговорът излиза у нас, а не достига отатък границата, не знам. Познавам някои от медийните му съветници, те не са чак толкова глупави, напротив.

И затова, ако в България интервюто все пак може да е свалило до известна степен напрежението, то двойно, дори много повече, предизвика буря отатък границата. До степен да върне страховете на хората с българско самосъзнание, че ще бъдат първите жертви („буквално!“, както ми каза разтревожен по телефона приятел и колега от Скопие) на обществената агресия, да изкара на светло отдавна забравени политически трупове, като някогашният лидер на СДСМ, премиер и президент Бранко Цървенковски, да предостави терен на опозицията да върне самочувствието си на основна „патриотична“ сила, да предизвика истински смут в редиците на управляващия СДСМ, чийто лидер е Заев, и да покаже за сетен път, че в обществото край Вардар няма достатъчно критична маса, която да го насочи към преоценка на собственото си минало.

А не съм и сигурен дали някога изобщо ще има.

✓ ЕС не призна резултатите от изборите във Венецуела, готви санкции срещу Лукашенко

ЕС не признава резултатите от вчерашните избори във Венецуела, съобщи европейският върховен представител по външната политика и сигурността Жозеп Борел след вчерашното заседание на Съвета на ЕС.

Той поясни, че изборите не са били свободни и не са отговаряли на международните изисквания, предаде БТА. По неговите думи резултатите не отразяват волята на гражданите на страната.

Борел добави, че ЕС подготвя ново разширяване на списъка със санкциите срещу Беларус, които обхващат и непризнатия президент Александър Лукашенко. "Очакваме промените в списъка да бъдат одобрени бързо", посочи той.

Върховният представител отбеляза като добра новина днешното решение на Съвета на ЕС за въвеждане на възможност за налагане на европейски санкции за нарушения на правата на човека по света. Той уточни, че тези санкции ще се налагат по искане на държава от ЕС, но досега нито една страна не е предложила да се използва тази възможност.

✓ Румънският премиер Лудовик Орбан подаде оставка

Румънският премиер Лудовик Орбан обяви вчера, че подава оставка от поста, след като неговата Национално-либерална партия (НЛП) остана втора на парламентарните избори, изпреварена с близо 5 процентни пункта от Социалдемократическата партия (СДП), съобщава телевизия Диджи24.

"Не се вкопчвам в премиерския пост, не поставям никакви условия (...) Направих всичко, което беше в рамките на човешките сили. Тръгвам си със съзнанието за изпълнен дълг", заяви Орбан.

Той отбеляза, че по време на мандата му от година и един месец Румъния, както и целият свят, се е сблъскала с изключително труден период и с безпрецедентна криза.

"Преговорите, които предстоят, трябва да доведат до десноцентристко правителство", посочи още Орбан. Той изрази увереност, че НЛП ще може да предложи достоен кандидат за премиер.

По-рано вчера Орбан имаше разговор с президента Клаус Йоханис, който според политически източници, цитирани от телевизията, му е казал, че няма да бъде номиниран за премиерския пост в преговорите за бъдещото правителство.

Орбан обаче ще остане лидер на НЛП и в качеството си на такъв ще участва в консултациите с президента са съставяне на новия кабинет.

Той посочи, че временно премерският пост ще бъде поет от друг представител на правителството. Очаква се това да бъде вицепремиерът Ралука Туркан, посочва телевизията.

Според неокончателни резултати СДП печели около 30 процента от гласовете, а НЛП - около 25 процента. На трето място с около 15 е реформисткият Съюз за спасение на Румъния-ПЛУС.

Президентът Клаус Йоханис, който определя номинацията за премиер след консултации с парламентарните партии, заяви по-рано вчера, че няма ясен победител на изборите. Той посочи, че десноцентристките партии имат над 50 процента заедно, което означава, че СДП ще остане извън управлението.

[Мениджър](#)

✓ Здравният министър охлади ентузиазма за отпускане на мерките по Коледа

Много е рано да говорим за отваряне на всичко от 21-ви декември. Това заяви на брифинг министърът на здравеопазването проф. Костадин Ангелов. Изказването му дойде малко след коментара на премиера Бойко Борисов, че на 14 декември ще бъдат отворени детските градини и яслите, а най-добрата антикризисна мярка би била от 21-ви декември да се започне поетапно отваряне на всичко.

По думите на здравния министър наистина има такава готовност, но всичко зависи от статистиката за Covid-19. "Седмичната, която е важна да анализираме, е от 14-ти декември нататък", поясни проф. Ангелов.

Относно провеждането на парламентарните избори през март догодина, здравният министър посочи, че изборите ще се проведат в указаната дата от президента (28 март, бел. ред.). "Повече от два месеца работи екип и от Министерство на здравеопазването под ръководството на вицепремиера Дончев. Този екип има задачата да изработи именно цялата логистика на провеждането на изборите. Те ще се проведат в указаната дата от президента. Ние ще изработим всички изисквания за спазване на протиепидемичните мерки. Обсъждат се всички възможни варианти", каза още проф. Костадин Ангелов.

По повод предстоящото ваксиниране срещу COVID-19 у нас, той заяви, че до четвъртък трябва да се изготвят списъци с медиците на първа линия, желаещи да се ваксинират срещу COVID-19. Необходимите хладилници за посрещане на първата доставка на ваксини вече са налични. До края на годината ще бъдат сключени договорите за доставка на останалите хладилници като в началото на следващата година те ще бъдат доставени.

"Всички помещения, в които хладилниците ще се поставят, ще бъдат пригодени, за да влязат тези хладилници. В Бургас правят ремонт на помещението от петък и вече са готови да го поемат. Във всички РЗИ-та ще има фризери. Отделни малки хладилници, които да съхраняват ваксината, ще бъдат разположени в мобилните екипи", допълни министърът.

✓ **Пенсионните фондове разполагат с 1 млрд. лв. кеш**

Частните пенсионни фондове държат в българските банки кеш в размер на над 1 млрд. лв. и са готови да изплатят тези пари на населението почти веднага. Това заяви по БНР Даниела Петкова, член на управителния съвет на Българската асоциация на дружествата за допълнително пенсионно осигуряване.

Към момента Универсалните пенсионни фондове, в които се осигуряват над 90% от работещите в момента в България, управляват общо активи за над 14 млрд. лв., показват данните на КФН.

„Законът регламентира да има възможности за плащания - изцяло възстановяване на сумата от партидата, разсрочено или пожизнено плащане“, добави Петкова. Тя поясни, че хората имат права да си получат парите при навършване на възраст, за разлика от правата при получаване на държавна пенсия, където освен възраст се изисква и стаж.

„80% от хората, от жените, при навършване на възраст имат интерес да си вземат еднократно или разсрочено парите. Около 25% от жените, които имат натрупани в партидите си до 2500 лева, вероятно нямат стаж и все още няма да имат възможност да се пенсионират. Около 50% от жените биха получили минимална пенсия от ДОО, тя е гарантирана и не би могла да се преизчислява, а те еднократно или разсрочено ще си получат сумите от универсалния фонд“.

„Пенсионните дружества настояват за ускорен достъп до парите на хората в универсалните фондове, антикризисна мярка е. Единственото което се иска държавата, политиките, синдикатите да разрешат да си ги получат“, добави още тя.

Към момента има 33 хил. жени на възраст между 60 и 64 г., осигурявани в универсални фондове и 5 хил. жени на възраст над 64 г., осигурявани в професионални фондове. Те се очаква да са първите хора в България, които ще получат 2 пенсии – една от НОИ и една по частната си партида от пенсионен фонд. Данните на КФН показват, че средно по партидата на жените в универсалните фондове има събрани по 4431 лв., а на тези в професионалните фондове – по 1712 лв.

✓ **Подобряват се инвеститорските нагласи в Еврозоната**

Нагласите на инвеститори и анализатори относно бъдещото икономическо развитие в Еврозоната се подобриха рязко през декември. Те достигат най-високо ниво от началото на коронавирусната пандемия с оглед на очакванията за подем на икономиката благодарение на достъпните в скоро време ваксини срещу Covid-19, показват резултати от последно проучване на компанията за пазарни изследвания Sentix, информира БНР.

Индексът на инвеститорските нагласи на компанията Sentix, определен от проучване сред 1112 инвеститори (260 от които са институционални), проведено между 3-ти и 5-и декември, се повиши силно до -2,7 пункта от -10,0 пункта през ноември. Това представлява най-високо ниво на инвеститорските нагласи от февруари (месец преди първата вълна на коронавирусната пандемия да удари Европа, която причини срив на Sentix индекса през април до историческо дъно от -42,9 пункта).

Индексът, измерващ текущата икономическа ситуация в **Еврозоната**, се подобри слабо до -30,2 от -32,3 пункта през ноември, достигайки най-високо ниво от март насам. В същото време обаче индексът на бъдещите инвеститорски нагласи скочи през декември до 29,3 от 15,3 пункта месец по-рано, достигайки най-високо ниво от април 2015 г. Рязкото подобряване на нагласите в бъдеще се дължи най-вече на очакванията, че коронавирусните ваксини ще допринесат за икономическия растеж през следващата година.

"Коронакризисната 2020 г. ще приключи с гръм и трясък. Ваксините допринасят на силите за бум в икономическия растеж", отбеляза управляващият директор на Sentix Патрик Хъси.

Според него проучването отчита **рекордни върхове в икономическите очаквания в пет различни региона по света**. Азия, изключвайки Япония, САЩ, Източна Европа и Германия бележат ръст с около 10 пункта на икономическите очаквания в бъдеще, като индексът на текущата ситуация също се подобрява, но с по-бавно темпо.

Изненадващо силното увеличаване на инвеститорските икономически очаквания се основава на надеждата, че пандемията от коронавирус може скоро да бъде поставена под контрол чрез използването на разработените ваксини. Това допринася за скок на глобалния Sentix индекс с 6,1 през декември до ниво от 13,2 пункта, което е най-високото от май 2019 година насам.

Надеждите за скорошна употреба на ваксини срещу Covid-19 подхранват фантазията, че световната икономика ще се възстанови през 2021 г. от коронавирусната криза. Изходът от президентските избори в САЩ вероятно също допринесе за позитивните резултати от последното Sentix проучване.

Общият Sentix индекс на **Германия** нарасна през декември до 6,9 пункта от 1,3 пункта през ноември, достигайки най-високо ниво от май 2019 г. въпреки въведения през ноември частичен локдаун в страната заради втората вълна на Covid-19. Индексът, измерващ текущата икономическа ситуация се повиши от -17,5 до -17,3 пункта (най-високо ниво от март 2020г.), докато индексът на бъдещите инвеститорски нагласи скочи от 22,0 до 34,3 пункта, достигайки рекорден исторически връх.

Бъдещите инвеститорски нагласи и в **САЩ** скочиха през декември до исторически връх, като съответният Sentix индекс нарасна до 32,3 пункта от 21,3 пункта през ноември, докато индексът на текущото състояние на американската икономика се понижи слабо до -11,8 спрямо -10,5 пункта месец по-рано. Общият Sentix индекс на САЩ обаче нарасна през декември до 9,1 спрямо 4,8 пункта месец по-рано, достигайки най-високо ниво от февруари 2020 г.

Президентът на САЩ Тръмп беше победен на проведените в началото на ноември избори от демократа Джо Байдън, който обещава на света по-малко конфликти с международни търговски партньори. Това също допринесе за рязкото подобрене на икономическите нагласи, но и тук водещи са големите надежди, свързани с коронавирусните ваксини.

Sentix проучването за страните от **Източна Европа** също отчита рязко подобрене на инвеститорските нагласи, като общият индекс нарасна от -11,9 пункта през ноември до -6,3 пункта през декември, достигайки най-високо ниво от февруари 2020 г. Индексът на текущата икономическа ситуация се повиши по-слабо от -31,8 до -30,0 пункта (най-високо ниво от март 2020 г.), но подобно на Еврозоната индексът на бъдещите икономически нагласи скочи силно от 10,3 пункта месец по-рано до 20,8 пункта, което също представлява рекорден връх.

✓ **Потребителските разходи във Великобритания се завръщат към нормалното**

Потребителските разходи във Великобритания са се върнали към реалния темп. Това посочи главният икономист Английската централна банка Анди Холдейн, цитиран от в. "Дейли мейл" и Ройтерс.

Британският парламент одобри система от регионални ограничения срещу разпространението на COVID-19 миналата седмица, която замества строгата едномесечна карантина в национален мащаб.

Според Холдейн хората са натрупали около 100 млрд. британски лири (134 млрд. долара) "свърхспестявания" по време на локдауна и вече са готови да похарчат тези пари.

Хората използват принудително натрупаните си спестявания за нова къща или нова кола . . . все още има много спестявания, които не са използвани, допълва експертът.

Великобритания се готви да стане първата страна, която ще започне ваксинация срещу коронавируса с препарата на Pfizer/BioNTec). Това може да даде тласък на британската икономика, прогнозира Холдейн.

✓ **Успява ли Русия да замести вносните продукти след ембаргото през 2014 г. ?**

Шеста година Русия не може напълно да замени санкционирания вносни продукти след ембаргото през август 2014 г. Това сочат данните от проучване на Националната рейтингова агенция (НРА), цитирани от vesti.ru.

Кремъл смята програмата за заместване на вноса за успешна, заяви пресекретарят на руския президент Дмитрий Песков. "Програмата е успешна. В крайна сметка целта за 100-процентово заместване на вноса, включително всички нюанси на хранителната индустрия и т.н., всички добавки, не се прави от никоя държава", каза той.

През 2014 г. Русия наложи забрана за доставка на продукти от Европейския съюз и други страни, които подкрепиха антируските санкции. Сред тях са месо и млечни продукти, риба, зеленчуци и плодове. Президентът Владимир Путин удължи хранителното ембарго до 31 декември 2020 г., но Русия няма да отмени санкциите едностранно - всички държави трябва да премахнат взаимните ограничения наведнъж.

Санкциите, приети от Русия в отговор на икономическите ограничения на ЕС и САЩ, дадоха плод - руското производство на сирене, млечни и зеленчукови продукти нарасна експоненциално. Но в някои области има провали - компании от други страни замениха европейските доставчици на продукти.

Вносът на млечни продукти до края на 2020 г. намалява с 20%, плодове и зеленчуци - с 11%, вносът на зеленчуци намалява с 27%.

Най-голям успех има в производството на месо. Според Националната месна асоциация през 2000 г. Русия е внесла 2,5-3 милиона тона месо и субпродукти, включително от ЕС. Тази година страната ще произведе 5,1 милиона тона птиче месо и 4,3 милиона тона свинско месо.

Други производители заеха мястото на забранените европейски продукти. Преди руската забрана 43% от млечните продукти са били внасяни от ЕС. Сега Беларус се превърна в основен доставчик на тези продукти - делът му в вноса в Русия нарасна до 79% от 39% преди санкциите. Беларус частично замени ЕС в доставките на месо: сега делът му в вноса в Руската федерация нарасна до 29% от 12% през 2013 г. Появиха се и нови доставчици - сега 19% от месото се внася от Парагвай.

Норвегия, която доставяше 40% от внесената риба на Руската федерация преди ембаргото, беше заменена от Чили и Фарьорските острови, които не попаднаха под руските санкции, откъдето днес идват съответно 20% и 16% от съомгата. Еквадор доставя 22% плодове за Русия и замени Европейския съюз с този пазар.

Доставката на зеленчуци за Русия от Европа бе частично заменена от Китай. Делът на китайските зеленчуци във вноса нарасна до 21% от 8% през 2013 г. Но в същото време Китай е утроил своите покупки на зеленчуци от Европейския съюз.

Обобщавайки, може да се отбележи, че вътрешното производство на продукти, забранени за внос от ЕС, е 2,5 пъти по-голямо от обема на разрешения внос на тези продукти от други страни. Делът на внесените продукти е спаднал до 30% от

38% през 2013 г. В същото време Русия увеличава износа на продукти - през януари-септември страната е доставила 53 милиона тона селскостопански продукти за 20,3 милиарда долара, което е с 2,6 милиарда долара (14%) повече от януари-септември 2019 г., сочат данните на Министерството на земеделието. Русия увеличи износа на масло, мазнини, зърно, месни продукти, риба и морски дарове, зърно, мазнини и маслени продукти и млечни продукти.

✓ Световният икономически форум се мести в Сингапур

Световният икономически форум сменя традиционната си локация и догодина ще се проведе в Сингапур вместо в Швейцария, тъй като пандемията от COVID-19 би затруднила осигуряването на безопасността на участниците в Европа. Това заяви президентът Борге Бренде в имейл, цитиран от „Ройтерс“.

„Управителният съвет взе много важно решение днес да премести специалната годишна среща през 2021 г. в Сингапур (13-16 май)“, написа той. Първоначалните планове са били форумът да се проведе в Люцерн през пролетта, вместо в Давос, както обикновено.

Причината за избора на Сингапур е успешното справяне на страната с кризата. „За съжаление, с настоящата ситуация с COVID-19 в Европа е малко вероятно да успеем да създадем необходимите условия, за да осигурим здравето на нашия персонал, участниците и широката общественост“, каза още Бренде.

✓ Световната икономика след шока от COVID-19

Избухването на пандемията от Ковид-19 преди една година предизвика безпрецедентна икономическа криза и направи така, че държавите отново да играят първостепенна роля. В същото време обаче тя подсили някои тежки тенденции на глобализацията, сред които е засилването на позициите на Китай и утвърждаването на ГЕФА.

Безпрецедентна криза

Ако трябваше да запомним само една цифра, то това трябва да бъде 20,5 милиона изгубени работни места през април в САЩ.

През 1929-а имаше борсов крах, през 2008-а - финансова криза . . . През 2020-а ударът е външен, но той е парализиращ и бърз - от днес до утре - за всички физически сектори на икономиката. Карантинните мерки, които през април засегнаха половината човечество, са безпрецедентен удар за световната икономика, която действа по график, без запаси и с нарушени производствени вериги. Самолетите, които обикновено превозват по 4,3 милиарда души годишно, са приковани на земята. Масовият туризъм, който представлява 10,5% от световния брутен вътрешен продукт (БВП), е блокиран. Контейнеровозите са хвърлили котва и така милиони души от техните екипажи са без препитание. Транспортът и заводите работят на забавени обороти, малките магазини, ресторантите и театрите са спуснали завеса.

И точно обратното - новите технологии, телекомуникациите, онлайн търговията и фармацевтичният сектор са облагодетелствани от тази криза, която понякога бива наричана "дарвинова" и ускорява дигиталния преход.

За разлика от 2008-а сега страните с нововъзникващи пазарни икономики са потърпевши от кризата с пълна сила и то от самото ѝ начало. Износът им рязко се свива, а цените на суровините спадат. През 2020 година Международният валутен фонд (МВФ) предвижда световна речения от 4,4%. Рухна надеждата за бързо V-образно възстановяване, след като през есента отново бяха въведени карантинни мерки. Те предвещават едно още по-смутно начало на 2021 година. Напредъкът на фронта на ваксините през ноември все пак ни кара да съзираме изход от кризата.

"На всяка цена"

Друга разлика, когато се прави сравнение с предишните кризи, е отговорът на правителствата. Сега той е незабавен и масов, "на всяка цена", както сочи формулата на френския президент Емануел Макрон.

Нищо обаче нямаше да бъде възможно без Управлението за федерален резерв на САЩ, Европейската централна банка, централната банка Великобритания и на Япония, които отвориха силно кранчето чрез мащабното изкупуване на дългови книжа, основно държавни. Правителствата махнаха юздите на дефицитите: дългът на еврозоната вероятно ще превиши 100% от БВП през 2020 година. Близко 11 трилиона долара бяха изразходвани от държавите от Г-20 в подкрепа на компаниите и домакинствата. Това обаче не можа да спре вълните на съкращенията. Делът на САЩ в тези разходи е една четвърт. Европейският съюз изработи план за съживяване на стойност 750 милиарда евро, финансиран от общ заем, който обаче тепърва трябва да бъде приложен на практика.

Китай е в центъра на игралното поле

Люлка на пандемията, Китай първо бе ударен от този вирус, който потопи страната в историческа рецесия (-6,8% през първото тримесечие). Обвинен, че е закъснял с информирането на Световната здравна организация, Пекин бе сочен с пръст. В същото време обаче целият свят не спря трескаво да търси маските "made in China". През 2020-а Китай в крайна сметка вероятно ще бъде единствената голяма икономиката, която ще отчете растеж и според МВФ той ще бъде 1,9%. Втората икономика в света дори увеличи пазарния си дял в глобалната икономика благодарение на износа на медицински продукти и оборудване за дистанционна работа, според застрахователната компания Euler Hermes. И докато САЩ са потопени в пандемията и трудния президентски преход, "Поднебесната империя" продължава да мести напред пионките си. В средата на ноември Пекин подписа търговско споразумение, което обединява 15 страни от Азиатско-тихоокеанския регион и е най-мащабното в света. Китай освен това държи до голяма степен ключа за решаването на назряващия проблем с дълга на бедните страни, защото Пекин притежава над 60% от държавните облигации на тези държави.

ГЕФА с нараснали сили

Google, Apple, Facebook и Amazon, чието съкращение на български е ГЕФА, се възползваха от карантинните мерки, които умножиха потребители на социалните мрежи, както и покупките онлайн. Оборътът на Amazon скочи с 37% през третото тримесечие до 96 милиарда долара. "Силните групи стават още по-силни", резюмира анализаторът Даниел Ив от

Wedbush Securities. И техните акции хвърчат нагоре на борсата: +31% за Google, +34% за Facebook, +36% за Microsoft, +58% за Apple и +72% за Amazon от 1 януари.

Тази хегемония не се налага без съпротива. Злоупотреба с доминиращо положение, разпространение на съдържание, което подстрекава към омраза, дезинформация, използване на лични данни, оптимизиране на данъците, несправедливо разпределение на приходите във вреда на медиите, условия на труд: увеличават се искове и съдебни процедури от двете страни на Атлантика срещу тези гиганти, които са истински "противници на държавата", според френския министър на икономиката Брюно Льо Мер

✓ **Пет водещи тенденции в разплащателната индустрия през 2021 г.**

Тази година бе белязана от доста динамично развитие за разплащателната индустрия, която трябваше да се адаптира към новите предизвикателства, произтичащи не само от непрекъснато променящите се потребителски нужди, но и от пандемията от COVID-19. За да хвърли светлина върху бъдещето на индустрията, главният изпълнителен директор на ConnectPay Мариус Галдикас споделя своите виждания за пет важни тенденции и решения, които ще излязат на преден план през 2021 г.

1. Банкирането като услуга ще продължи да набира скорост

Банкирането като услуга, или BaaS (Banking-as-a-service), позволява да се вграждат финансови услуги във всяка компания. Използването на BaaS дава възможност да се съсредоточите върху продуктовете иновации, вместо върху развитието на инфраструктурата. Наричана още „вградено финансиране“, услугата дава възможност на всяка технологична компания да се превърне във финтех фирма в съкратен срок от време.

„Вграденото финансиране проправя пътя за създаване на финансови продукти, тъй като на компаниите не се налага да започват процеса от нулата – първо да изградят банкова инфраструктура и едва тогава да се фокусират върху иновациите. За някои BaaS е единственият начин, по които те могат да започнат разработката на продукти, тъй като поставянето на основите, които традиционно са нужни за това, изисква солидни инвестиции. И в двата случая банкирането като услуга позволява пренасочването на повече ресурси към продуктовете иновации“, обясни Галдикас.

„Интересът към BaaS ще продължи да расте, тъй като тази услуга може да даде на технологичните компании значително предимство пред техните конкуренти“, добави той.

2. Участниците на пазара ще търсят по-голяма регулация

Компаниите, опериращи в сектори, където регулацията е по-слаба, започнаха да апелират към политиците за засилен надзор и контрол. Добър пример в това отношение е криптоиндустрията. Тя се надява на по-ясни и единни стандарти, които да помогнат за смекчаването на пазарната съпротива към криптовалутите.

„Наличието на ясно определена регулаторна рамка би помогнало на индустриите, които в момента се разглеждат като по-несигурни, да се позиционират като надеждни, а и да проправят пътя за по-силни партньорства с други участници на пазара. Това ще доведе и до ограничаване на асоциациите на тези индустрии с престъпния свят, успокоявайки настоящите и потенциалните клиенти“, коментира Галдикас.

3. Зависимост от третите страни ще намалява

Изтичането на данни заради уязвимост на външен доставчик, особено при няколко доста известни инцидента, поставиха под въпрос надеждността на така наречените трети доставчици на платежни услуги. Това окуражи доставчиците на платежни услуги да търсят решения, които да им пълния контрол върху транзакциите – извършване на повече операции на вътрешно ниво и намаляване на зависимостта от посредници.

„Тези инциденти стимулираха компаниите да преразгледат отношенията си с третите страни. Създаването на функционални вътрешни решения дава по-голям контрол върху транзакциите и увеличава общата сигурност на фондовете, тъй като намалява броя на страните, които участват в процеса на плащане“, каза Галдикас.

4. Засилена употреба на биометрични данни

Използването на биометрични данни за потвърждаване на самоличността на купувача и одобряване на транзакции са сред бързо разрастващите се тенденции на пазара, като очакванията са те да продължат да се развиват с високо темпо и през следващата година.

„За потребителите възможността да одобряват покупка чрез лицево разпознаване или пръстов отпечатък позволява да се избегне претоварването от пароли, тъй като всички платежни услуги, които те използват, могат да бъдат защитени с една функция. Това прави и самият процес по-бърз. Освен това, биометричните данни осигуряват допълнителен слой сигурност, тъй като те са по-трудни за възпроизвеждане от измамници“, коментира Галдикас.

Скорошно проучване разкри, че 56% от купувачите биха предпочели да използват биометричен сензор на своята платежна карта вместо ПИН код.

5. Гъвкавостта в сектора ще нарасне

Тъй като потребителите не са сигурни какво крие бъдещето, пазарните участници правят всичко по-силите си, за да предлагат гъвкави решения, които да смекчат потребителските опасения, свързани с пандемията, и да отговорят по-добре на очакванията им. Това накара водещи пазарни участници, като например PayPal и Chase, да навлязат на новия пазар „купувай сега, плащай по-късно“, които позволява на клиентите да изплащат покупки за определен период от време при нулева лихва и фиксирани месечни вноски.

Концепцията за гъвкавост включва не само възможностите за отложено плащане, но и появата на нови платежни платформи. Популярното комуникационно приложение WhatsApp например работи по платежна услуга в Индия, докато Google работи по Plex – мобилна банкова сметка, интегрирана в GooglePay.

„Няма съмнение, че потребителските нужди постоянно се променят. Пандемията обаче оказва значително влияние върху това кои аспекти от бизнеса са придобили по-голямо значение през последните месеци. Нарастването на популярността

на безкешовите плащания доведе до създаването на нови платежни платформи, докато опасенията за бъдещите доходи проправиха пътя на модела на pay-by-month. Макар че се очаква значителна част от настоящата несигурност да се пренесе и в следващата година, това е само началото на новите решения, чието предназначение е да се адаптират към променящите се навици на потребителите“, каза Галдикас.

✓ **Петролът поевтинява за втори ден на фона ограничителните мерки срещу коронавируса**

Цените на петрола се понижиха в ранната търговия във вторник, добавяйки към загубите от предишния ден, след като Калифорния затегна ограничителните мерки срещу разпространението на коронавируса до Коледа, предаде Ройтерс.

Към 8:45 часа българско време цената на сорта Брент се понижи с 0,47 долара, или 0,96%, до 48,32 долара за барел. Американският лек суров петрол WTI поевтиня с 0,38 долара, или 0,83%, до 45,38 долара за барел. И двата референтни сорта поевтиняха с около 1% вчера.

Нарастващият брой на заразените с COVID-19 в глобален мащаб доведе до нови мерки за локдаун в Германия и Южна Корея, както и в някои американски щати, включително калифорния.

„Ситуацията с пандемията продължава да е тежка на места в САЩ и Европа. Това се отразява на настроението на пазарите в краткосрочен план“, коментира Лашан Шоу от National Australia Bank

В понеделник Калифорния разпореди затварянето на редица бизнес и нареди хората да останат по домовете си, като новите мерки ще продължат поне три седмици.

Същевременно с това правителствени източници във Франция съобщиха, че страната може да забави отмяната на някои ограничителни мерки, предвидена за следващата седмица, след като броят на новозаразените отново се повиши след отварянето на някои магазини в края на миналия месец.

✓ **Европейските борси започват седмицата със спад**

Основните индекси на водещите фондови борси в Европа записаха предимно понижения в ранната търговия в понеделник на фона на нарастващото напрежение между САЩ и Китай и продължаващите преговори между Лондон и Брюксел за търговска сделка след Брезкит, предаде Ройтерс.

Общият европейски индекс STOXX 600 отчете спад от 1,71 пункта, или 0,43%, до 392,33 пункта, след като през последните пет седмици напредна с около 14%. Френският измерител CAC 40 изтри 49,02 пункта от стойността си, или 0,87%, достигайки ниво от 5 560,13 пункта.

Немският показател DAX се понижи с 50,35 пункта, или 0,38%, до 13 248,61 пункта. Силно чувствителният на новините за търговията индекс с цвети в червено, след като Ройтерс събщи, че САЩ готвят санкции срещу китайски служители, които имат предполагаема роля в дисквалификацията опозиционни законодатели в Хонконг.

„Отношенията между САЩ и Китай бяха гореща тема през миналата година и в началото на тази, така че завръщането към тях ще натези на пазарите, докато те се отдръпват от рекордните си нива“, коментира Конър Кембъл, финансов анализатор в Spreadex.

Новината засенчи данните за германското промишлено производство, което нарасна с 3,2% на месечна база през октомври, след като напредна с 2,3% през септември. Това е най-големият растеж от месец юни насам и надминава значително очакваното повишение от 1,6%.

Водещият индекс на Лондонската борса FTSE 100 записа ръст от 15,71 пункта, или 0,24%, до 6 565,94 пункта. Индексът се повиши на фона на поевтиняването на паунда, след като все повече представители на Лондон и Брюксел изразяват съмнение, че двете страни ще постигнат сделка за Брезкит. Същевременно с това Великобритания се подготвя за прилагането на ваксината срещу коронавируса на Pfizer/BioNTech през тази седмица.

Британският премиер Борис Джонсън и председателя на Европейската комисия Урсула фон дер Лайен се очаква да проведат нов разговор по телефона днес, като инвеститорите се надяват, че те ще успеят да постигнат компромис по темите, спъващи преговорите, а именно тези за риболова и лоялната конкуренция

Липсата на сделка ще доведе до сътресение на финансовите пазари и нарушаване на веригите за доставки в Европа и по света.

Инвеститорите са фокусирани и върху предстоящото в четвъртък заседание на Европейската централна банка, ба което се очаква да бъдат обявени нови мерки за стимулиране на икономиката на Евразоната.

Нови рекорди на Уолстрийт

Основните индекси на Нюйоркската фондова борса регистрираха рекордни повишения в петък, след като търговците пренебрегнаха разочароващите данни за пазара на труда в САЩ, предаде Си Ен Би Си.

Промишленият индекс Dow Jones отчете ръст от 248,74 пункта, или 0,83%, до 30 218,26 пункта. Широкообхватният показател Standard & Poor's 500 напредна с 32,4 пункта, или 0,88%, до 3 699,12 пункта. Индексът на високотехнологичните дружества Nasdaq се повиши с 85,05 пункта, или 0,7%, до 12 464,23 пункта. И трите индекса завършиха сесията при най-високите си нива в историята.

Dow бе подкрепен от поскъпването на акциите на Chevron и Caterpillar с 3,9% и 4,3%, докато енергийният сектор бе най-добре представящият се в S&P 500, отчитайки напредък от 4,5%.

В резултат на петъчната търговия трите основни индекса записаха четвърти седмичен ръст в рамките на пет седмици. За седмицата Dow напредна с 1,7%, докато S&P 500 и Nasdaq се повишиха с 1,7% и 2,2%.

Изненадващият ръст на пазарите дойде на фона на данните за пазара на труда в САЩ, според които американската икономика е добавила едва 245 хил. работни места през ноември. Прогнозата бе за „генериране“ на 440 хил. работни места, след като през октомври бяха добавени 610 хил. Нивото на безработица обаче отговори на очакванията – падайки от 6,9% на 6,7%.

Някои търговци обаче приеха новините за работните места като позитив, тъй като те могат да окажат натиск върху Конгреса за приемането на нов пакет от фискални стимули.

Избраният за президент на САЩ Джо Байдън също призова за повече стимули, като отбеляза, че докладът за пазар на труда предвещава „много тъмна зима“.

Ръст в Азия

Азиатските борсови индекси регистрираха смесени резултати на фона на новината, че САЩ готвят санкции срещу китайски служители, които имат предполагаема роля в дисквалификацията опозиционни законодатели в Хонконг.

В континентален Китай бенчмаркът Shanghai Composite отчете спад от 27,98 пункта, или 0,81%, до 3 416,6 пункта, докато по-малкият показател Shenzhen Composite изтри 6,92 пункта от стойността си, или 0,3%, достигайки ниво от 2 294,91 пункта. Хонконгският измерител Hang Seng се понижи с 329,07 пункта, или 1,23%, до 26 506,85 пункта.

Водещият индекс на Токийска фондова борса Nikkei 225 отчете спад от 203,8 пункта, или 0,76%, до 26 547,44 пункта.

Южнокорейският показател Kospi напредна с 13,99 пункта, или 0,51%, до 2 745,44 пункта.

В Австралия индексът ASX 200 регистрира ръст от 40,9 пункта, или 0,62%, до 6 675 пункта.

У нас

Повечето индекси на Българската фондова борса (БФБ) регистрираха предимно повишения в ранната търговия. Основният бенчмарк SOFIX отчете спад от 0,89 пункта, или 0,21%, до 428,36 пункта. BGBX40 се повиши с 0,7 пункта, или 0,7%, до 98,77 пункта. BGTR30 напредна с 0,97 пункта, или 0,20%, до 491,67 пункта. BGREIT се повиши с 0,15 пункта, или 0,11%, до 135,31 пункта.

[Cross.bg](#)

✓ Борисов: Над 1,1 млрд. лева отпуска държавата като подкрепа за бизнеса

„Над милиард и 100 милиона лева даде държавата чрез антикризисните мерки от март досега, за да подпомага малките, микро, средните и другите предприятия“. Това заяви министър-председателят Бойко Борисов по време на посещението си в производствена база за хранителни продукти в Цалапица, една от многото фирми у нас, възползвала се от помощта на държавата за запазване на заетостта чрез мярката 60/40 в пандемията от COVID-19.

Премиерът Борисов изтъкна, че най-добрата антикризисна мярка е на 21 декември отново да се отворят затворените обекти. „За да може дотогава нашите герои - медицинските работници, да лекуват. Всеки ден вече имаме по 2000-3000 оздравели българи“, подчерта министър-председателят. По думите му само по този начин хората отново могат да се връщат в производството и по работните си места.

„Няма икономическа логика, при която може без да се събира данък, без да се произвежда, държавата да плаща заплатите. Тя няма свои приходи. Затова решението е: или заедно в кризата, или фалит“, категоричен бе премиерът Бойко Борисов, който добави, че прилаганите мерки у нас за преодоляване на социалните и икономически последици от пандемията дават добри резултати.

В производствената база в Цалапица заедно с премиера Борисов бе министърът на труда и социалната политика Деница Сачева. Тя заяви, че по най-новата мярка за изплащане на 80% от минималната работна заплата вече са подадени 1500 заявления, които се отнасят за 6000 работници, заети във временно затворени заради новия вирус икономически дейности.

Министър-председателят акцентира, че в пълна готовност България очаква първите дози ваксини срещу коронавируса и който пожелае, ще може да се имунизира напълно безплатно и доброволно. Премиерът изтъкна, че ако продължава тенденцията за намаляване на заболяемостта у нас в следствие на прилаганите противоепидемични мерки, детските градини и яслите ще бъдат първите, които ще бъдат отворени, за да могат родителите да се върнат на работа. Министър-председателят Бойко Борисов каза още, че е от изключително значение всички български граждани да продължат отговорно да спазват доказалите своята ефективност мерки - дистанция, дезинфекция и дисциплина, защото дълго време ще е необходимо да се справим заедно с последиците от кризата.

✓ Националният съвет за тристранно сътрудничество проведе извънредно онлайн заседание

Националният съвет за тристранно сътрудничество проведе онлайн заседание, свикано от заместник министър-председателя по икономическата и демографската политика и министър на туризма Марияна Николова. Правителството и социалните партньори обсъдиха проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване, внесен от министъра на труда и социалната политика.

С проекта на Закон за изменение и допълнение на Кодекса за социално осигуряване се регламентира фазата на изплащане на пенсиите от втория стълб на осигуряване.

Уреждат се и трите вида пенсионни продукти, които ще се изплащат от универсалните пенсионни фондове (УПФ) - пожизнената пенсия за старост, разсроченото изплащане на средствата по индивидуалната партида и еднократното изплащане в случаите, когато натрупаните средства са недостатъчни за отпускане на посочените два вида пенсионни продукта.

Регламентират се основните правила за отпускане, изплащане и преизчисляване на пенсиите, правата на наследниците на осигурените лица. Изрично се предвижда, че гарантираният размер на допълнителната пожизнена пенсия за старост и на разсроченото плащане не могат да бъдат по-малки от тези, които се получават на база на brutния размер на осигурителните вноски, за което се създава допълнителен резерв. Промените дават възможност на лицата, които навършват възрастта за пенсиониране от 2022 г. до 2025 г. включително, да могат да упражнят правото на избор на осигуряване до 1 година преди тази възраст. Този период се увеличава плавно до 2038 г., когато осигуряването ще може

да се променя не по-късно от 5 г. преди навършването на възрастта за пенсиониране. Бяха направени множество предложения за промени. Социалните партньори принципно подкрепят законопроекта, с изключение на КТ „Подкрепа“.

✓ Развиваме сътрудничество в туризма със Саудитска Арабия

Сред приоритетите на Министерството на туризма, е да развие и надгради двустранното сътрудничество в областта на туризма със Саудитска Арабия както на институционално, така и на бизнес ниво. Това заяви вицепремиерът и министър на туризма Марияна Николова по време на срещата си с посланика на Кралство Саудитска Арабия Н. Пр. Месфер Абдулрахман Алгхасеб, съобщиха от Министерството на туризма.

Министър Николова коментира, че Саудитска Арабия е изключително важен и желан партньор за България, тъй като географските дадености и геополитическата среда позволяват да се работи по общи проекти в редица ключови сфери - туризъм, сигурност, енергетика, търговия, продоволствена сигурност, транспорт, образование и наука. Планираме да изградим ползотворно сътрудничество с новосъздаденото през тази година Министерството на туризма на Кралство Саудитска Арабия, допълни още тя.

Вицепремиерът сподели пред посланика, че ще предложи България да бъде домакин на двустранен специализиран туристически бизнес форум с участието на саудитски туристически фирми в най-голямото международно туристическо изложение в България - Ваканция и СПА.

По време на разговора министър Николова увери Н. Пр. Месфер Абдулрахман Алгхасеб, че местата за настаняване, хранене и развлечение у нас спазват всички противоепидемични мерки, наложени и контролирани от Министерството на туризма и местните здравни власти.

Посланикът поздрави вицепремиера Николова за новия пост и допълни, че отношенията между двете страни вървят към укрепване. Една от причините е посещението на министър-председателя Бойко Борисов в Кралство Саудитска Арабия през 2017 г., уточни той. По думите му нашата страна има изключително голям потенциал за туризъм и Саудитска Арабия иска да почерпи от опита, който имаме в този сектор.

Н. Пр. Месфер Абдулрахман Алгхасеб разясни, че все още туризмът не е много развит в Саудитска Арабия, но искаме да стане основна част от икономиката на страната и да допринесе повече за БВП. Това е една от основните точки в нашата визия напред, заключи той.

✓ С близо 25% е намалял броят на регистрираните фирми за година

Агенцията по вписванията отчита 24 на сто спад на регистрираните фирми и 8 процента по-малко преустановили дейност за година, предаде БТА. Най-голям е спадът на регистрираните нови фирми в Хасково - 37 на сто, където през настоящата година са регистрирани 373 компании, а за същия период в 2019 г. те са били 591, информират от агенцията.

По отношение на неактивните търговци тази година се наблюдава устойчивост на фирмите, които са на пазара. Статистиката показва, че в големите 28 областни града за 2020 г. са прекратили дейността си 8 158 фирми. За сравнение в 2019 г. те са били 8 859. Най-голям ръст на неактивни търговци - 76 процента - има в Благоевград.

В Имотния регистър се наблюдава лек спад от 4 на сто при сделките с покупко - продажба на имоти.

✓ Асен Василев: В момента имаме шанс за 100% българска енергия

Миналата седмица президентът Румен Радев представи своя план за икономическо развитие на България. Какви са акцентите в него - гост по темата в "Денят започва" по БНТ беше Асен Василев, бивш служебен министър на икономиката и енергетиката.

Още през 2013 година Световната банка и Европейската комисия направиха доклад по повод високите цени и структурата на системата. Благодарение на това беше реструктурирана системата и беше спряно изтичането на 800 млн. лева. Този доклад казва, че нашата система до 2030 година е стабилна и няма да има нужда от нови мощности, коментира Асен Василев. Той посочи, че и днес системата работи с наличните мощности. В последните 3-4 години българските правителства поеха два много тежки ангажмента. Първият е за увеличаване на дела на енергията от възобновяеми източници до 30% от електроенергията. Вторият е постепенното затваряне на всички въглищни централи. Зимното пиково натоварване е в нощния пояс. Там има около 750 000 мегавата натоварване, от които около 2500 мегавата, ако не ги подадат въглищните централи, ние оставаме без ток или на внос. Има два готови проекта в НЕК. България има уникалното съоръжение ПАВЕЦ "Чаира", обясни той и допълни, че има проект за разширението на ПАВЕЦ-а, отбеляза Асен Василев.

Другото предложение е за изграждане на ВЕЦ на Дунав, който ще бъде еквивалент на АЕЦ "Козлодуй". Залагаме да се направи технико-икономически анализ, за да се види изграждането - по принцип, ако той се направи с новите турбини, сертифицирани от Европа, изграждането става доста по-евтино, обясни Василев.

Освен това има възможност да се направи горен изравнител над язовир "Кърджали" и подобно на "Чаира" да се направи същата система, където водата от горния и долния язовир да се рециклира, така че това да осигури още 300 мегавата мощност.

Предвижда се да се обследват всички други каскади и да се проследи в кои от тях водата тече еднопосочно. Идеята е да се прецени къде могат да бъдат направени долни изравнители, за да работят по-пълноценно, каза той.

Асен Василев посочи, че язовирите в страната, които са в окаяно състояние, са тези на "Поливни системи" и напоителните язовири, които нямат нищо общо с големите ВЕЦ-ове, които се контролират от НЕК.

Вторият важен момент е, че България разполага с огромен геотермален ресурс. Най-големите обеми са концентрирани в Дунавската равнина. Този ресурс е сравнително нискотемпературен. Той е природен, зелен, непрекъсваем и може да се използва за 12 000 мегавата.

По отношение на АЕЦ "Белене" Асен Василев беше категоричен, че този проект е политически и не е необходим на българската електроенергийна система, след като беше удължен проектът АЕЦ "Козлодуй". В момента ние имаме шанса да имаме 100% българска енергия и да сме независими от външни източници, тази енергия да отговаря на европейските директиви за "зелена" и тя да е на себестойност не по-висока от цената, на която гражданите потребяват електроенергия. Той беше категоричен, че предлаганите проекти не са на президента, на правителството или политически, а са проекти на България. Става въпрос за това дали ние като българи ще вземем най-рационалното, най-евтиното и ефективното решение, за да имаме евтина енергия, за това с даденостите ни да станем енергийно депо.

По думите на бившия служебен министър на икономиката и енергетиката мерките, предприети от правителството във връзка с коронакризата, мораториумът върху кредитите ще даде глътка въздух на бизнеса. Другите мерки работят частично и на парче. Те не бяха и обяснени навреме.

Фалитите са очаквани. Нивата на безработицата скачат драстично. И това е най-тежкият социален проблем, открий той. Чуждите инвестиции са малък процент. Това, което може да помогне на икономиката е да бъде оставен малкият и среден бизнес да прави бизнес, а не да се занимава с администрация, категоричен беше Василев.

✓ АПИ търси изпълнител за АМ „Русе - Велико Търново“

Агенция „Пътна инфраструктура“ стартира обществената поръчка за определяне на изпълнители за изработване на технически проекти и строителството на първите 75,6 км от автомагистралата „Русе - Велико Търново“. Тръжната процедура е в две обособени позиции. В първата е участъкът от Русе до Бяла, а във втората обходния път на град Бяла. Прогнозната стойност на поръчката е 982,74 млн. лв. без ДДС. Срокът за подаване на офертите е до 21 януари 2021 г. Документите за стартиране на процедурата са изпратени в Агенцията по обществени поръчки и предстои публикуването им.

Проектното трасе на автомагистралата е общо 132,84 км и е разделено на три участъка: Русе - Бяла, обход на град Бяла и Бяла - Велико Търново. АПИ е предложила на Управляващия орган на ОПТТИ проектът за изграждане на АМ „Русе - Велико Търново“ да бъде включен за финансиране от бъдещата програма „Транспортна свързаност“ 2021-2027 г.

Автомагистралата ще започва на 3 км източно от Дунав мост при гр. Русе, при пътния възел с път II-21 Русе - Силистра, и ще достига до град Дебелец, където трафикът ще се разделя в посока Прохода на Републиката и прохода Шипка. Обществената поръчка се обявява въз основа на изработен и одобрен идеен проект, според който проектният габарит на автомагистралното трасе е Г27, с две активни и една аварийна лента за движение в посока, средна разделителна ивица и банкети. Предвидени са необходимите пътни възли и връзки, за да може хората от отделните населени места да имат бърз и удобен достъп до трасето на аутобана. На цялото трасе от 132,84 км се предвижда изграждането на редица големи съоръжения - 22 моста и виадукта, с обща дължина близо 15 км и 3 тунела по лявото платно и 2 по дясното в участъка Бяла - Велико Търново. Връзката на републиканските и част от общинските пътища ще се осъществява чрез 18 пътни възела. Достъпът до земеделските земи ще е чрез 12 селскостопански надлеза и 9 селскостопански подлеза. Ще се изградят и 8 площадки за отдих, разположени двустранно на трасето. След изработване на техническите проекти за трите участъка ще бъде прецизирано местоположението, броя, вида и дължината на големите съоръжения.

Строителните работи ще започнат от участъците с най-интензивно движение, каквото е трасето Русе - Бяла. В момента първокласният път е един от най-натоварените и с висока концентрация на тежки пътни инциденти. С изграждането на магистралата броят на катастрофите по направлението ще намалее, тъй като движението ще бъде разделено в две отделни пътни платна, а транзитният трафик ще бъде изведен от населените места.

В обособена позиция 1 е участъкът от Русе до Бяла, с дължината 40,24 км. Тази отсечка ще започва на 3 км източно от Дунав мост при гр. Русе при пътен възел с път II-21 Русе - Силистра и ще завършва непосредствено след пътния възел с път I-5 при 40-ти км по автомагистралното трасе. Прогнозната стойност на поръчката за изработване на техническия проект и строителството (от км 0+400 до км 40+640) е 536 391 000 лв. без ДДС. Срокът е 2120 календарни дни.

В обособена позиция 2 е обходът на гр. Бяла, с дължина 35,4 км. Той ще започва при 40-ти км, непосредствено след пътния възел с път I-5 при км 40+071 по автомагистралното трасе, и ще завършва при 76-ти км след пътния възел с път I-3 Гара Бяла - Плевен. Прогнозната стойност на поръчката за изготвяне на техническия проект и строителството (от км 40+640 до км 76+040) е 446 349 000 лв. без ДДС. Срокът е 1810 календарни дни.

Изграждането на автомагистралата „Русе - Велико Търново“ е сред приоритетните обекти, тъй като направлението осигурява връзка между държавите от Североизточна Европа през Румъния и България с Гърция и Турция, както и между Балтийско и Средиземно море. С построяването ѝ ще се подобри транспортното обслужване на международния и вътрешния трафик, ще се повиши безопасността на движението и транзитният трафик ще бъде изведен извън населените места. АМ „Русе - Велико Търново“ ще бъде основната връзка, свързваща моста над река Дунав при Русе с гр. Велико Търново, с път I-4 Коритна - Севлиево - Велико Търново - п. в „Белокопитово“ на АМ „Хемус“, с път I-3 Гара Бяла - Плевен - Коритна - Ботевград и бъдещия участък от АМ „Хемус“ край Велико Търново.

✓ Разширяването на ЕС отпада от дневния ред до края на годината

Взимането на решения по разширяването на ЕС отпада от дневния ред до края на годината. Това съобщава БТА, позовавайки се на информация от високопоставен европейски дипломат, пожелал анонимност. Той отбеляза, че засега не се очаква пробив около споровете за преговорната рамка със Северна Македония. Дипломатът добави, че не се предвижда разделянето на Северна Македония и Албания в преговорния процес, затова датите за първите междуправителствени конференции със Скопие и Тирана следва да се обявят едновременно, когато има единодушие по разширяването.

По неговите думи Европейският съвет се очаква да оцени на заседанието си по-късно тази седмица дали на Турция да бъдат наложени санкции. Той отбеляза, че досега няма положително развитие в поведението на Анкара, затова може да се очаква, че санкциите са на дневен ред.

Дипломатът уточни, че въпросът с търговските преговори между ЕС и Великобритания не е включен в програмата за предстоящото заседание на Европейския съвет. Дори да бъде договорено споразумение с Лондон в следващите дни, вероятно е да има нужда от допълнително време, за да бъде оценено, допълни той по повод нуждата страните от ЕС да утвърдят документа, за да влезе в сила от началото на новата година.

Според него до края на седмицата остава време Унгария да преосмисли намерението си за налагане на вето над следващия многогодишен европейски бюджет. По неговите думи в противен случай ще се наложи останалите държави от ЕС да използват процедура, с която да заобиколят съпротивата на Будапеща заради намерението бюджетните разходи да бъдат обвързани занапред със състоянието на законността.

✓ **Проучване установи спад в доверието на хората в банките**

Потребителите губят доверието си в банките, според Глобално проучване на банковите потребители за 2020 година (Global Banking Consumer Study), проведено от мултинационалната компания Accenture, предаде БНР.

Проучването на Accenture се основава на интервюта с 47 000 банкови клиенти на 28 пазара, следвайки методология, подобна на използваната за съответните проучвания през 2017 и 2019 г. В проучването се отбеляза, че процентът от анкетираните потребители, които се доверяват на банките "много", за да се грижат за тяхното дългосрочно финансово благосъстояние се свива до 29, докато преди две години този дял е бил 43%.

Същевременно доверието на потребителите в банките да се грижат за личните им данни е спаднало през 2020 г. до 37% от 51% през 2018 година.

Докладът на консултантската компания Accenture установил, че банките трябва да инвестират повече в развитие на дигиталните услуги, за да избегнат загубата на доверие сред потребителите.

Приемането на инструменти за дигитално банкиране като чат ботове се ускори тази година, тъй като пандемията от коронавирус накара клиентите да посещават по-малко банковите клонове, но преходният период затрудни някои институции, каза в интервю за Ройтерс управляващият директор на Accenture Алън Макинтайър.

Преминаването към цифровизация означава икономия на разходите за банките, които могат да разчитат на по-малко клонове и каси за ежедневни услуги. Но това също така рискува да отслаби емоционалните връзки на клиентите с банките в момент, когато доверието в големите финансови институции рязко спадна.

Притесненията около Covid-19 намалиха рязко обема на транзакциите в клоновете с около 40%, което затрудни банките да разчитат на приятелски взаимодействия в местните клонове, за да поразжат доверие и лоялност сред клиентите.

Банките обаче вече инвестират, за да се справят с проблема.

Bank of America Corp нае таланти от Walt Disney Co, за да работят върху нейния чат бот с изкуствен интелект Erica. Capital One Financial Corp пък назначи антрополог, журналист и режисьор от студиото за анимационни филми Pixar, за да помогнат за "оживяването" на неговия чатбот Епо.

Но банките все още са с догонващи функции, докато технологичните гиганти все повече се насочват към финансовите услуги, каза Макинтайър, посочвайки натиска на Google за проверяване на сметките.

"Опасността за банките е, че те губят възможността да създадат тези ефективни, съпричастни, забавни чат ботове, защото всички се озовават на друга платформа, която е на Google или Apple, или на Amazon, или някой друг", каза той.

✓ **6G мрежите стартират до 2030 г.**

Финландската телекомуникационна компания Nokia очаква системите за 6G мрежа да бъдат пуснати за търговска употреба до 2030 г., се казва в съобщение за пресата, обявяващо 6G инициативата на Европейската комисия Неха-Х, предава БНР.

Неха-Х е първата официална изследователска инициатива, насочена към ускоряване и насърчаване на 6G изследванията, така че Европейският съюз да може да бъде пионер в новата 6G ера.

Освен Неха-Х, Nokia участва и в повече европейски 6G инициативи, като активно участва в "разработването и внедряването на мрежови технологии и услуги от следващо поколение".

Ръководителят на Nokia за достъп и изследвания на устройства Питър Ветер заяви, че "в ерата 6G ще видим приложения, които не само ще свързват хората с машини, но и ще свързват хората с дигиталния свят".

Ветер каза, че 6G може да се съсредоточи върху подпомагането на превантивното здравеопазване, но също и върху подобряването на производителността на няколко други сектори.

6G мрежите трябва да имат пикова скорост на пренос на данни от 1 Tbit/s, скорост при потребителя от 20 Gbit/s и "обемна пропускателна способност" от 100 Gbit/s на 1 куб. метър. Възможно е те да са в терахерцовия честотен спектър.

✓ **Хакерите могат да използват прахосмукачките-роботи за записване на разговори**

Домашната прахосмукачка-робот може да бъде използвана за записване на частни разговори от хакери, съобщава ТАСС. Агенцията цитира проучване на специалисти от Националния университет в Сингапур, допълва БТА.

Учените проследили работата на датчика на роботизираните прахосмукачки, който е основан на технологията "Лидар". Тя позволява да се измерва разстоянието до предметите с помощта на лазерен лъч.

По време на експериментите обикновена прахосмукачка-робот с помощта на радарите си реагира на два източника на звук - на човешки говор и на музика от телевизор. Специалистите успели да съберат 19 часа записи, а след това, с помощта на специална аудио програма, разчели получената информация.

В крайна сметка компютърът разпознал човешкия говор и съдържанието на музикалните програми. Точността на разпознатите данни била около 90 процента. Учените посъветвали потребителите да не включват прахосмукачките към интернет, а производителите на датчиците "Лидар" да коригират работата на лазера.

✓ Теми и гости в сутрешните блокове на телевизиите

БНТ, „Денят започва“

- Да спечелиш битката с COVID-19;
- Как да лекуваме от коронавирус децата - д-р Рада Маркова;
- Студенти преподават в училище в Русе;
- Туризм по време на пандемия;
- Социални проблеми и политически решения - Димитър Манолов, КТ Подкрепа и Васил Велев, АИКБ;
- Спортисти-доброволци в Пловдив;
- Започна ваксинацията във Великобритания;
- Онлайн концерти в пловдивско училище;

Нова телевизия, „Здравей България“

- Ще бъде ли готова държавата за парламентарен вот на 28 март. Темата коментира проф. Михаил Константинов от „Информационно обслужване“;
- Лидерът на ВОЛЯ Веселин Марешки с настояване изборите да са през май;
- По какъв начин ще протече ваксинацията срещу коронавирус - говорят здравните власти;
- Измамници организират фалшиви лотарии и продават препарати за отслабване с лицето на Никол Станкулова.

✓ Предстоящи събития в страната на 08 декември

София

- От 14.00 ч. в онлайн платформата ZOOM ще се проведе събитието 10 години „За жените в науката“ в България.
- От 16.00 ч. в зала 456 на Народното събрание на пл. „Княз Александър I“ Комисията по енергетика ще проведе заседание.
- От 16.00 ч. чрез онлайн платформата #OceNostalgia ще се състои уебинар на тема „Практични съвети за хранене на работното място (особено, когато то е в дома ни)“.

Добрич

- От 8.00 ч. във „Фейсбук“ страницата на Мледежки център - Добрич ще бъдат представени наградените есета от Областен конкурс за есе на тема „Промени ли ни изолацията към по-добро?“.

Всички досегашни броеве на "ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ" от началото на 2020 г. до днес може да намерите на адрес: <http://bica-bq.org/?p=5966> В секция МЕДИИ/ЕЖЕДНЕВЕН МЕДИЕН МОНИТОРИНГ на уебсайта ни е запазен и пълен архив на изданията от 2011 г. до 2019 г.